

Адыгэ Голос адыга макь

Адыгэ Республикэм и Правительствоэ игъэзет

Правительство телеграмм

Адыгэ Республикэм итхаклохэм я Союз иправление и Тхьаматэу, Адыгеим, Къэбэртэе-Бэлъкъарым, Къэрэ-щэе-Шэрджэсым янароднэ тхаклоу, Урысые Федерацием и Обществениэ палатэ хэтэу И. Ш. Мэщбашіэм фэкло

Лытэныгъэ зыфэсшырэ Исхьакъ Шумафэ ыкьор!

Уиубилей шлагъо — укызыхъугъэр илъэс 85-рз зэрэхъугъэм фэш/ гуфэбэныгъэ хэлъу сыпфэгъуш/о!

Уи Хэгъэгъу, уицыхъэр шу дэдэ зэрэплэгъухэрэм, патриот шыпкъэу узэрэщытым адаклоу зэчыишхо зыхэлъ тхэк/о лэпласэу ущыт, цыфхэм ык/и гушхъэлэжъ бийныгъэхэм ренэу уишыпкъэу уафэлажъэ.

Творческэ лофшлэныр зыбгъэцк/эрэ илъэсыбэхэм кыклоц/и жан-рэ зэфэшьхъафхэмк/э произведении 10 пчъагъэ кыдэбгъэк/ыгъ, ахэр адыгэ лъапкъ литературэм икласикэ зэрэхъагъэхэм имы-закъоу, тиреспубликэ ибаиныгъэ шыпкъэу хъугъэх.

Адыгэ Республикэм илыклоу Урысые Федерацием и Обществениэ палатэ ухэтэу лофшлэнышхо зэрэбгъэцк/эрэм елытыгъэу анахъ осэ инэу щы/эр кэблэжыгъ. Граждан обществэм ык/уач/э нахъ пытэу щытыным фэгъэхыгъэ гушысак/эхэр кыздепхъахыгъэзэ обществэм зигъо лофыгъоу кышыуцухэрэм нахъ лъэшэу ана/э кы-тырадзэнымк/э теубытагъэрэ гуетыныгъэрэ ренэу кыпххэзэ.

Уишлэныгъэ куухэр, уилэпэсэныгъэ ин, гъэпсын к/очлэшхоу пхэлъырэм уиопытрэ тапэки Адыгеим зэрэфэбгъэлорышлэщтхэм, гухэлъ шхъалэу тилэм, ти Хэгъэгъушхоу Урысые Федерациер джыри нахъ зэтэгъап-сыхъагъэ хъуным зэрэфэбгъэлэжъэщтхэм сицыхъэ телъ.

Лытэныгъэ зыфэсшырэ Исхьакъ Шумафэ ыкьор, уиубилей шлагъо фэш/ сыгу кызде/эу сыпфэлэ/о псауныгъэ пытэ уи/эу илъэсыбэ кэбгъэшлэнэу, уигуетыныгъэ кык/имычэу, ш/оу щы/эр зэк/э кыбдэхъоу упсэунэу! Мафэу кэбгъаш/эрэ лэпчъ гуш/огъо хъугъэ-шлагъэ ехъу кыпфимыхъынэу, уигушхуагъэ ныбжыи кык/имычынэу пфэсэ/о!

Адыгэ Республикэм и Лышхъэу ТХЪАКІУЩЫНЭ Аслъан

Гумэк/ыгъом ик/лэуххэр дагъэзыжыщтых

Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэу Къумпыл Мурат Мыекъуапэрэ Мыекъопэ районымрэ ошхышхохэм апкъ кык/лэу арылъ хъугъэ гумэк/ыгъом ик/лэуххэм япхыгъэ лофы-гъохэмк/э зэлук/э зэхыщгъагъ.

Зэлук/эм хэлэжъагъэх ош/э-дэмыш/э лофхэмк/э Минис-терствэм и Гъэлорышлэп/э шхъалэу Адыгэ Республи-кэм щы/лэм, Мыекъуапэ ык/и Мыекъопэ районым, рес-публикэ министерствэхэмрэ ведомствэхэмрэ япашэхэр, ош/э-дэмыш/э лофхэмк/э, унэ-коммунальнэ хъызмэтымк/э, бюджетымк/э, тыкъэзыуц-хъэрэ дунаим икъэхъумэн-к/э, гидрометеорологиемк/э, газыр, псыр ык/и электри-чествэр а/эклэгъэхъэгъэн-хэмк/э пшъэдэк/ыжъ зыхы-хэрэр.

Адыгеим и Премьер-ми-нистрэу Къумпыл Мурат ошхышхохэу жъоныгъуак/лэм и 28-м Мыекъуапэрэ Мы-екъопэ районымрэ ащыла-

гъэхэм кыздэхыгъэ гумэ-к/ыгъохэм ядэгъэзыжыын хэ-лэжъэгъэ кыулык/у ык/и ве-домствэ пстэуми ялэшхъэ-тетхэм, ахэм ащылажъэхэ-рэм зерафэразэр кыулагъ.

— Анахъ мэхъанэ зилэр цыфхэр зэрэхэмыклодагъэ-хэр ары. Кыулык/у пстэу-ми псынклэу ык/и зэдэгъэ-штэныгъэ ахэлъэу лоф аш/агъ. Ау мы охътэ благъэхэм зэ-ш/отымыхмэ мыхъушт лофы-гъохэри щы/лэх. Пстэуми апэу ахэр зэпхыгъэхэр зэщык/о-гъэ инфраструктурэр зыпкъ игъэуцожыгъэныр ык/и цыф-хэу гумэк/ыгъо чып/лэ ифа-гъэхэм лэпылэгъу ятыгъэныр ары, — кыыхыгъэщыгъ Къум-пыл Мурат.

«Чрезвычайнэ ситуацие-

к/э» заджэхэрэ режимыр зэ-рэщылэм фэгъэхыгъэ уна-ш/о аштагъ. Муниципальнэ образованиехэу зэрар зыхы-гъэхэм япашэхэр МЧС-м ил/ыклохэр ягъусэхэу ащк/э тхылхэу ищык/лагъэхэм ягъэ-хъазырын фежъэщтых.

Премьер-министрэм пшъэ-рылхэр афишыгъэх псыхъо-хэм зык/алэтынымк/э ямо-ниторинг, джащ фэдэу зэ-рар зыхыгъэ цыфхэм псэу зэш/оштхэр ык/и гъомылап-хъэхэр а/эклэгъэхъанхэу, ха-плэхэм язытет зыфэдэ хъу-гъэр тэрэзэу ауплэа/лунэу, коммунальнэ фэл/о-фашлэхэр зыпкъ рагъэуцожынкхэу ык/и режим гъэнэфагъэу щы/лэ хъу-гъэм тегъэпсыхъагъэу псын-к/лэу документхэр агъэхъазы-рынхэу. Мыекъуапэ ипашэ-хэм пшъэрылх афишыгъ кы-лэм ич/ыплэхэу анахъ зэрар зыхыгъэхэм япхыгъэ про-ект документациер агъэхъа-зырынэу.

Цыфхэм лэпылэгъу афэхъуштых

кыпкыкыгъэр нэрылэгъу: цыф-хэр зыщыпсэурэ унэхэм, чэ-ухэм псынжыр ателъ, нэпкъ-хэм атетыгъэ чыгышхохэр ри-тхыгъэх, газрык/уап/эхэм, псы-рык/уап/эхэм ащыщхэр, авто-мобиль гъогухэр зэзыпхырэ ык/и лъэсрык/о лъэмыджхэр ыгъэфыкыуагъэх.

Гумэк/ыгъо зыдэщылэ чы-плэхэм зэк/лэми АР-м и Пра-вительствоэ и Тхъаматэ як/о-лагъ, лофшлэнхэр зыгъэцк/э-хэрэм адаклоу цыфхэми гу-щылэгъу афэхъугъ, лэпылэгъу зерафэхъуштых арылауагъ.

— Псыр кызыдэгъуэ ма-фэм щыублагъэу муниципальнэ образованиехэм, кыулык/у зэ-фэшьхъафхэм ык/и республи-кэм игъэцк/лэк/о хэбзэ кы-лык/ухэм тило зэхэлъэу лоф зэдэтшлагъ, ащ иш/огъэшхо кызыэрэк/уагъэм щэч хэлъэп. Нычхъапэ ехъулэу псыр ык/и гъэстыныпхъэ шхъуант/эр зэк/лэми афэтт/лупчыжынынэу тэгъэнафэ, къэнэжыырэр ин-фраструктурэм изэтэгъэпсыхъ-ажыын ары. Псыхъо нэпкъхэм,

псыр кыдэк/ыным ищынагъо зыдэщылэ чып/лэхэм адэжъ псэ-уп/лэхэр, нэмык/и псэуалэхэр ащыпш/ыхэ зэрэмыхъуштых пчъагъэрэ кэат/уагъ. Ащк/э шы-к/лагъэу щы/лэхэр дэгъэзыжы-гъэнхэм пстэуми тына/э тед-гъэтын фае. Мыщ фэдэ гумэ-к/ыгъо хэфэгъэ цыфхэм ты-зэхашык/ыгъ, сьд фэдэрэ ло-фыгъок/и тызэгурылауагъ, ащк/э ахэм «тхъашъуегъэпсэу» ятэ/о.

лэпылэгъу тызэрафэхъуштых пы-тагъэ хэлъэу къэсэ/о, — кы-к/игъэтхыгъ Къумпыл Мурат.

Премьер-министрэм кызэ-рэхигъэщыгъэмк/э, АР-м и Пра-вительствоэрэ муниципальнэ об-разованиехэмрэ ялэпэч/лэгъэнэ фондхэм ахъщэ къахахышт, псыр зык/лэгъэ цыфхэм лэпы-лэгъу афэхъуштых. Джащ фэ-дэу охътэ к/лэлым кык/лоц/и ин-фраструктурэр зэтырагъэпсыхъа-жыным ана/э тырагъэтышт.

ТХЪАРКЪОХЪО Адам.

Сурэтхэр Алла Салиенкэм тырихыгъэх.

Ошх зэпымыоу шылагъэхэм апкъ кык/ык/лэ псыр зык/лэгъэ Мыекъопэ районым ипсэуп/лэхэу Цветочнэмрэ Шэнтыхъурэ тыгъуасэ ащылагъ Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэу Къумпыл Мурат.

Ош/э-дэмыш/лэм кыздыхыгъэ гумэк/ыгъохэм ядэгъэзыжыын зэрэпк/уатэрэм зыщыгъэгъо-загъ, ащ фэгъэзэгъэ кыулык/у-хэм, джащ фэдэу муниципальнэ гъэпсык/э зилэ «Мыекъопэ рай-оным» иадминистрације ипашэу Алексей Петрусенкэм, зигугъу

кыэтшыгъэ поселкит/ур зыхэ-хъэрэ Темирязевскэ кьоджэ псэуп/лэм иадминистрације ипа-щэу Оксана Калина пшъэрылх гъэнэфагъэхэр афишыгъэх. Шэмбэтым кыдэу/гъэ псыр ты-гъуасэ ехъулэу зэк/лэкложыгъ нахъ мыш/лэми, ащ гумэк/ыгъоу

Ощхыпсым гумэклыгуабэ кыыздихьыгъ

Жьоныгъоклэ мазэр кызыхьагъэм кышыублагъэу мафэ кьэс пӀоми хьунэу кьещы. Мы шэмбэт-тхьаумэфэ мафэу кӀуагъэхэм, нахьыпэрэм фэмьдэу, Мыекьуапэ ыкӀи Мыекьопэ районым лъэш дэдэу кьащещыгъ.

Шэмбэт пчыхьэм сыхьатыр 18.00-м ошхышхоу кыригъэжъагъэр сыхьатыр 22.00-м адэжэ нылп нахь макӀэ зыхьугъэр, нэужыми шӀэхэу ээпигъэугъэп. Специалистхэм зерагъэунэфыгъэмкӀэ, сыхьати 7-м кыкӀоцӀ пстэумкӀи миллиметр 77,2-рэ Мыекьуапэ кыщещыгъ. Чэц-зымафэм миллиметр 50 кызыщыхькӀэ, шапхьэхэм ашӀо-кыгъэу ыкӀи шынагъо кытэу алытэ. Мыекьопэ районым сыхьати 4-м кыщещыгъэр миллиметр 33-рэ хьугъэ.

АР-м цыфхэр кьэгъэнэжыгъэнхэмкӀэ ыкӀи ошӀэ-дэмышӀэ лӀофхэмкӀэ и Комитет тызэрэ-щигъэгъозагъэмкӀэ, ошхышхом ыпкь кыкӀэу Мыекьуапэклэ — шагу 312-мэ, Мыекьопэ районымкӀэ — 331-мэ псыр адэ-хьагъ, хатэхэм аклэхьагъ, унэу зырыхьагъэри макӀэп. А пчы-хьэм Мыекьуапэ электроэнер-

гиер кьэзытырэ подстанциихэм ащыщэу 14-р кьэуцугъагъ ыкӀи фэтэрыбэ хьурэ уни 3-мэ, унэу псэупӀи 152-мэ электричествэ ямыӀэу кьэнэгъагъэх. Джащ фэдэу псым автомобильнэ лъэ-мыджи 4-рэ ащ фэдиз лъэс-рыкӀо лъэмыджрэ ыгъэфыкьуа-гъэх.

Комитетым кызыретыгъэмкӀэ, ошхыпсым икӀуапӀэу Мыекьуапэ илэхэм икӀоу лӀоф зера-мышӀэрэр ары кьалэм зэрар кыфыхьыныр кызыхьэкӀыгъэр. Мыекьопэ районымкӀи а гумэ-кыгъор щыӀ. ГуцыӀэм пае, Тульскэ, Побединскэ, Красно-октябрьскэ псэупӀэ койхэм ошхыпсэу ащыуцагъэр ары зия-гъэ языгъэкӀыгъэр. Ар зыдэ-клон щымыӀэу, шагухэм адэ-хьагъ. Ау ащ имызакъоу, Те-миразовскэм ит поселкэу Са-довэм пэмычыжъэу щыт псы-утӀэм псэу дэтым кызыха-

хьом, ащ идамбэ кыӀуиути, шагуи 100-мэ адэхьагъ, ары лъэмыджхэр зыгъэфыкьуагъэ-хэри. Джащ фэдэу Абадзех-скэ псэупӀэ коим щыпсэххэрэр псэу зашӀохэрэм икӀуапӀэхэр ыгъэфыкьуагъэх, гъэстыныпхэ шхьуантӀэм икӀуапӀэу псыхьоу Молочкэ зэпызычирэр зыӀыгъ пкьэухэри ээцигъэкьуагъэх.

Псэу кыиугъэм гумэклыгъоу цыфхэм кьафыхьыгъэхэр дэ-гъэзыжыгъэнхэм фэшӀ опера-тивнэ купхэр зэхашагъэхэу псыр зыкӀуагъэхэр мы уахьтэм кьакӀухьэх, зэрарэу кыхьыгъэр кьалытэ. ПсырыкӀуапӀэу ыгъэ-фыкьуагъэмрэ гъэстыныпхэ шхьуантӀэм икӀуапӀэу зыӀыгъ пкьэоу ээцигъэкьуагъэхэмрэ зэтырагъэуцожыгъахэх. Техни-кэ зэфэшхьафэу 66-рэ рафы-лагъ, нэбгыри 167-рэ хэлажэ, ахэм псыр шагухэм кьадащы, гъогухэм асфальтыр зытыри-хыгъэ чыплэу ялэхэр агъэпытэ-жыых, псыр дэчынэу кэнаухэр датыкых, дэтыкыгъагъэхэри, псыхьоу цыкӀухэри агъэкьабзэх.

Ошхыпсым икӀуапӀэхэм икӀоу лӀоф зерамышӀэрэм Мыекьопэ кьэлэ администрацием изэхэ-сыгъуи щытегушыӀагъэх. Кьалэм игъогухэр зыгъэцкӀэжы-гъэ гъогушӀ организациехэм ошхыпсым икӀуапӀэхэр зерамы-гъэтэрэзыжыгъэхэр ащ кы-щалуагъ. КӀымэфэ уахьтэр джы-ри икыгъагъэп, осыр жужьэу, ошххэр кыызэкӀэлъыкӀохэмэ, ахэм зэрар кьамыхьыным фэшӀ республикэм ит псыхьохэм язы-тет ауплӀэкӀунэу, зыщыкӀэ-гъэ чыплэхэм нэпкьхэр ащагъэ-пытэжыныхэу зырагъажьэм. Ащ шӀуагъэ кызыретыгъэр джы кьэ-лӀэгъуагъ. Джащ фэдэу ошхы-псым икӀуапӀэхэм язытет лы-плӀэгъэныр зипшӀэрылхэм ар икӀоу зерамыгъэцкӀагъэри на-фэ кьэхуыгъ.

Синоптикхэм кызыратыремкӀэ, джыри мы тхьамафэм бэ-рэ кьещыщт. Прогнозхэр кьэ-шӀыпкьэжыымэ, джыри зэрар нахьыбэу кыхьыным ищына-гъоу щыӀ.

ХьУТ Нэфсэт.

Урысыбзэр атыгъ

ЕджапӀэр кьэзыухырэ ныбжыкӀэхэм урысыбзэр тыгъуасэ атыгъ. АдыгеимкӀэ зэкӀэмкӀи ащ кьэ-кӀолӀэнэу щытыгъэр нэбгырэ 1498-рэ, ау ушӀхьа-гъу зэфэшхьафхэм кьахькыкӀэ зэкӀэ дэдэу шыла-гъэп. РеспубликэмкӀэ экзамен тыпӀи 10-мэ ушэты-ныр ащыкӀуагъ.

Мыекьопэ гимназиу N 5-м ушэтыныр зэрэщыкӀорэр зэд-гъэлъэгъунэу мы мафэм тылу-хьагъ. ЕджапӀэм тыдэмыхьэзэ кьэлапчӀэм дэжэ щытхэм тит-хылыхэр ауплӀэкӀугъэх, еджэпӀэ кӀоцӀыми пчъагъэрэ щяплӀыгъэх.

АР-м гъэсэныгъэмрэ шӀэны-гъэмрэкӀэ иминистрэу Хьуажэ Аминэт еджапӀэм щылагъ. Ушэ-тыныр зытынэу кьэкӀолӀэгъэ ныбжыкӀэхэм гушыӀэгъу афэ-хьугъ. Рэхьатныгъэ ахэлъэу, мыщынэхэу шӀэныгъэу афӀкӀэ-лӀыр кьагъэлъэгъонэу кьари-луагъ.

— Зэтыгъо кьэралыгъо ушэ-тыныр зерифэшъуашэу, шып-кьагъэ хэлъэу зэрэклоштым лъэ-

сэныгъэмрэ шӀэныгъэмрэкӀэ и Министерствэ кьыгъэкӀуагъэр ащ игъусагъ. Ащ пэшӀорыгъэ-шъэу ышӀэн фаехэр фалотагъэх. Ушэтыныр рамыгъажьэзэ, пшӀэ-шъэжыер медицинэм илофышӀэ-хэм ауплӀэкӀугъ. Сыхьатитфым кыкӀоцӀ ащ ишӀэныгъэхэр кьы-гъэлъэгъонэу амал кьыратыгъ.

Блэкыгъэ ильэсхэм афэдэу зэтыгъо кьэралыгъо ушэтынхэм гъунэ алызыфырэ федеральнэ ыкӀи шӀольыр лыплӀаклохэр пунктым бэу чӀэтыгъэх.

Юлия Рудневар обществен-нэ лыплӀаклоу Краснодар кы-кыгъ. Ащ кызырӀуагъэмкӀэ, ахэр нэбгырэ 15 мэхьу.

— Сыхьатыр 7-м лӀофшӀэныр

шэу тыналэ тет. НыбжыкӀэхэ-ми, ны-тыхэми япшӀэрылхэр кьагурыӀоным пае лӀофтхьэбзэ зэфэшхьафхэр ренэу зэхэт-щагъэх, ахэм яшӀуагъэ кызы-рэкӀуагъэр нэрылӀэгъу. Блэ-кыгъэ ильэсхэм ябгъапшэмэ, еджапӀэр кьэзыухыхэрэр нахь рэхьатых, шапхьэхэм адимы-штэу зекӀон мурад зилэ тӀэ-гъурэп, — кыӀуагъ Хьуажэ Аминэт.

Ушэтыныр зытыщт ныбжы-кӀэхэм ятхылхэр ауплӀэкӀу-хэзэ, зырызэу кычӀагъэхьа-гъэх. Шапхьэхэм кызырэдэ-лӀытэрэмкӀэ, кьэлэмым нэмы-кӀэу псы ахэм алыгын фит, ау ащ тегъэпкӀэгъэ тхылыпӀэ-хэр тетхыгъэнхэ фэе, кызы-ралуагъэмкӀэ, блэкыгъэ ильэс-хэм ащ фэдэу тхьапэм ушэты-нымкӀэ агъэфедэн алыкыщт-хэр тетхьагъэу агъэунэфыгъагъ.

Мы еджапӀэмкӀэ чыплӀэу агъэпсыгъэм ипашэу Наталья Кривенкам тызэрэцигъэгъоза-гъэмкӀэ, ушэтыныр мыщ шы-зытынэу щытыр нэбгырэ 257-рэ. ЗэкӀэмкӀи класс 19-мэ кӀэ-лӀеджакӀохэр ачӀэсыгъэх. Зи-псауныгъэкӀэ илӀэгъухэм аклэ-мышьэрэ пшӀэшъэжыеу ушэ-тыным кьэкӀолапӀэгъэр хэушъхьа-фыкыгъэ классым чӀагъэтыс-хьагъ. Ар Интернетым иамал-хэр кызыфигъэфедэзэ унэм щеджагъ. КӀэлэгъэджитӀоу клас-сым итым анэмыкӀэу ежыым епхыгъэ ассистентэу АР-м гъэ-

едгъэжъагъ, аудиториехэр ты-уплӀэкӀугъэх, джы ныбжыкӀэ-хэр кызырэчӀахьэхэрэр шап-хьэхэм адештэмэ теплӀы, ахэм яфитыныгъэхэр амыуьонхэм тыналэ тет. Тыгу римыхьырэр зэкӀэ тэтхы. Ау хэукьоныгъэ ин джырэкӀэ зи тӀээгъугъэп. Ушэтыныр аухэу, лӀофшӀэнхэр зэдагъэпкӀэжыфэ мыщ ты-щылӀэшт, — еӀо Юлие.

Гимназиу N 22-м икӀлэлэ-еджакӀоу Алине кызырэтӀуа-гъэмкӀэ, мы ушэтыным зыфи-гъэхьазырыгъ нахь мышӀэми, ар зэрэклоштым лъэшэу егъэ-гумэклэ. Ушэтынхэр зэкӀэ дэ-гъоу зытыкӀэ, Адыгэ кьэралы-гъо университетым чӀэхьанэу фай.

Аудиториехэм ачӀэт кӀэлэ-егъаджэхэм ушэтыныр рамы-гъажьэзэ шапхьэу шыӀэхэр джыри зэ ныбжыкӀэхэм агу кьагъэкӀыжыгъэх. Сыхьатыр 10-м конвертхэр кызыӀуахы-гъэх, лӀофшӀэнхэр рагъэжъагъэх. Сыхьатищырэ ныкьорэм кы-кӀоцӀ кӀэлэеджакӀохэм гъэцэ-кӀэнхэм лӀоф адашӀагъ.

УрысыбзэмкӀэ атыгъэ ушэты-ным изэфэхьысыжыхэр шӀэхэу кьэнэфэщтых. Ащ анахь макӀэу балл 36-рэ кыщыхьын фэе. ЯтӀонэрэ шӀокӀ зимыӀэ ушэтынэу хьысапыр мэкъуогъум и 2-м ыкӀи мэкъуогъум и 6-м атыщт.

ПИАТЫКЪО Анет.

Сурэтыр Ӏэшынэ Аслъан тырихыгъ.

ЯмэфэкӀ хагъэунэфыкыгъ

ШэнышӀу зерафэхьугъэу, Адыгеим ипропагандист-хэм я Мафэ бэмышӀэу хагъэунэфыкыгъ. Ащ фэ-гъэхьыгъэ лӀофтхьабзэхэм ахэлэжъагъэх гурыт еджапӀэр мыгъэ кьэзыухыгъэ кӀэлэеджакӀохэр.

Мы мафэм кьэлэ гупчэ пар-кым щызэрэуьгоигъэ пстэури зэрэгъэчэфыгъэх, джащ фэ-дэу зэнэкьокъу зэфэшхьаф-

хэм ахэлэжъэнхэ амал ялагъ. А зэкӀэри зыфэгъэхьыгъагъэр гъогурыкӀоныр щынэгъончӀэнымкӀэ Кьэралыгъо автоинспекциир

зызэхашагъэр ильэс 80 зэрэ-хьугъэр ары.

Гъогу-патруль машинэм дэжэ «селфи» зыщытырахыным пае кӀэлэеджакӀохэр чэзыоу кьэ-уцугъэх. МэфэкӀым фэгъэхьы-гъэ сурэтхэр гъэшӀэгъон дэдэ хьугъэх.

(Тикорр.).

Тыжынынэу медалитӀу кьахьыгъ

ТелефонкӀэ кьатыгъ. Европэм дзюдомкӀэ изэнэ-кьокъу Австрием жьоныгуаклэм и 28 — 29-м шыкӀуагъ. Ильэс 21-м нэс зыныбжхэр зӀукӀэгъу-хэм ахэлэжъагъэх.

Адыгеим ибэнакӀохэу ПашӀо Алыррэ, кг 55-рэ, Шыгъуцэ Амиррэ, кг 66-рэ, тыжынын ме-дальхэр кьыдахыгъэх.

ЕМТЫЛЬ Нурбий.

Адыгэ Республикэм и Конституционнэ Хьыкум лъэшэу гухэкӀ шыхьугъ Нэхэе Зэчэрые Едыдж ыкьом игъонэмы-сэу идунай зеришъожыгъэр ыкӀи ащ иунагъорэ илахьылхэм-рэ афэтхьаусыхэ.

Быслымэнэу дунаим тетхэм агъэлэплэрэ мазэу Рэмзаныр мэкьюогъум и 6-м етэ-гъажьэ. Къыкълэотыкыжыгъэ хуэшт нахь мышлэми, зымышлэхэрэм, емыджагъэхэм е зышогъэшлэгъонхэм апае Нэклмазэм епхыгъэ шапхъэхэм, ахэр зэрэбгъэцкълэштхэм афэгъэхыгъэ упчлэхэр фэдгъэзагъэх имамэу Тлэшъу Нихъад. Ащ быслымэн диным хэшлэи куу фырил, илъэс пчъагъэ хуэгъэ ыгу къабзэу зилэжырэ.

— **Нихъад, Нэклмазэр къэблагъэ. Сыда ар адрэ мазэхэм зэрэтеклэрэ?**

— Мы мазэр ары Къурлан лъапэр къызехыгъэр, быслымэнхэм нэклыр зыщырагъажьэрэ. Нэклмазэм псапэу къыкълэорэр гъэнэфагъэп, Тхъэр зыфаем фэдиз. Цыфым шлоу ышлэрэм тефэрэ псапэр Алахьталэм къыретыхъы, ау Нэклмазэм тефэрэр зыми ымылэагъоу къыуегъэкълэжы. Мы мээз лъаплэм гунахьри, псапэри лъэшэу мэбагъох. Гулытэ уилэныр, шыпкъагъэ пхэллыныр, мыхъун умышлэныр — мыхэр анахь шхъалэх.

— **Нэклым пылъ шапхъэхэм уакъытфытегу-щылагъэмэ дэгъугъэ.**

— Нэклмазэр мэфэ 29-рэ е 30 мэхъу. Ар ислам диным ипкъэуитфымэ ащыщ, быслымэн пэпчъ ыгъэцкълэн фæе. Хъадисым ыларэр: «Мазэр къыхагъэу шъулэагъумэ, нэклым шъуфехъ, къыкълэпхыкълэрэ мазэр къыхагъэу шъулэагъумэ, шъухэлэжъ». Арышъ, быслымэнхэр мазэм лъэплэх, ар за-

Нэклмазэм ипэгъоклэу

Гунахьри, псапэри лъэшэу мэбагъох

лъэгъуклэ, Нэклмазэр рагъажьэ. Ауштэу къэралыгуабэ щыт. Ау лаятым къызэрипорэмклэ, мазэр плэгъу къодыеклэ хуэштэп. Джы дунаир зэрэщытымклэ, шлэныгъэлэжъхэм хысапыр, компьютерыр къызфагъэфедэ, мазэм мэфэ пчъагъэу илпыр, нэгъэулэплэгъу пэпчъ къалытэзэ, дэгъоу агъэнафэ хуэгъэ. Къызэралытагъэмклэ, мыгъэ мэкьюогъум и 6-м нэклыр аубытышт.

— **Нихъад, быслымэн пэпчъ нэклыр ылыгъынэу къытефэ. Сыд цыф купхэр ара ащ химыубытэхэрэр?**

— Нэклмазэр зынэклынэу къызытефэрэ быслымэнэу зиакълэ зэтетыр, мысымаджэр, ыныбжыклэ илъэс 16-м нэсыгъэр ары. Нэклмазэр ыгукли, ышхъэкли хэти ыштагъэу, ар фарзэу Алахьым къызэрэтырилъхъагъэр ышлэу щытын фæе. Ымышлэрэмэ, ебгъэшлэнэу щыт. Цыф сымаджэм, джащ фэдэу бзылфыгъэм имээз сымэджэгъу ыкли сабыл ежэмэ е быдзыщкълэ егъашхэмэ, анэклыныр къатефэрэп. Гъогу тет цыфми нэклыр Алахьталэм фе-

гэгъу. Ахэм сыда ашлэн фаер? Нэкмээз мафэ къэс зы нэбгырэ агъашхэмэ е ащ тефэшт ахъщэр тхъамыклэ горэм ратимэ, гунахьыр Тхъэм ашхъащехы.

Щылэх сымаджэхэр тхъамафэ тешлэмэ хуэжъхэу. Ащ фэдэхэм узыр зытекыклэ, нэклыр зэпытэу апщыныжы, Бирамым нэмыкырэ мафэхэм. Уз гъэтлыгъэ зилэ цыфхэм нэклыр атефэрэп. Джащ фэдэу зыныбж хэкълэагъэхэу зымынэкышхуэхэрэми гунахъэ къагъахэрэп.

Нэклыр зытемыфэхэрэм ащыщых лолшлэн къин зезыхъэхэрэр: шъофым итхэу тыгъэнэстырым хэтхэр, хылытэхэр зезыхъэхэрэр, чычлэгъым члахъэхэрэр, нэмыкыхэри.

— **Цыфэу нэкли зылыгъым цыгъупшэу шхын горэ ышхыгъэмэ, ащ нэклыр еукъуа?**

— Хъау, ащ нэклыр ыукоорэп, ар Алахьталэм шлухъафтынэу цыфым къыреты. Ау амдэз пштэзэ умышлахэу псы зебгъэхклэ, ухэукоу гъомылапхъэр пшхымэ, нэклыр укъуагъэ мэхъу. Тыгъэр къомыхъажызэ нэклыр зылыгъыр хэлэжыгъэмэ, джащ фэдэу пчэдыж нэмазым блэкыгъэу сэрашыр ышлыгъэмэ, нэклыр укъуагъэ мэхъу.

Цыфым ыпэ лъы къыкыгъэу, ыцэ луачыгъэу лпыр ыклоцкълэ клуагъэмэ, ащи хегъэлэжы. А мафэхэр ыпщыныжынынхэ фæе.

— **Адэ сыда нэклыр зымыукоорэр?**

— Цыфыр сыд фэдэрэ уахти ышхъэклэ къэбзэн фæе. Пчэ плэкълэным, клоцымклэ умыгъаклоу ужэ псы дэбгъэчыхъаным, лупс ебгъэхыным, есыным нэклыр аукоорэп. Етланижы къэзымыщэшхуэхэу сымаджэхэм жэм даутхэрэ пкыгъор

къызыфагъэфедэмэ хуэшт. Нэклмазэр зылыгъ бзылфыгъэу пщэрыхъэрэм римыгъэхэу гъомылапхъэм ищыгъэ е илэшлугъэ бзэгупэкълэ ыуплэкълумэ, нэклыр къутагъэ хуэрэп.

— **Нихъад, щылэх цыфхэр мысымаджэхэу, ау шхэнымклэ зыфимытыжъхэу, нэклыр афэмыукоцлэу. Ахэм сыдэуштэу яхъакъ апщынышта?**

— Ыпэкли къэслуагъ, быслымэн пстэуми Нэклмазэр фарзэу Тхъэм къыттырилъхъагъ. Псапэ ошлэ къодыеклэ ар пфэгъунэу щытэп, сэдакъэ птыгъэкли пщыныгъэу хуэрэп.

— **Сэдакъэм игугъу къэтшынэу хуэгъэмэ, фытырым тыщыбгъэгъозагъэмэ дэгъугъэ.**

— Ислам диным фытырыр, зэчатэр, сэдакъэр хэтых. Зэчатэр мылкъу зилэ цыфым имылкъу (ахъэми, лэжыгъэми) хихын фæе. Мылкъу зимылэм сэдакъэ еты. Ащ уахти, хэхыгъи пылпэп, уилэ горэ тхъамыклэм еоты.

Фытырыр зыми хахъэрэп. Зэзакъо Нэклмазэм ыклэм птын фæе. Уфаемэ, нэклыр зэрэрагъажьэу птын уфит, ау бирам нэмазыр рамыгъажьэзэ ар зытебгъэкълэнуу щыт. Ыклэм нахь бгъэклуатэмэ зыклэнахы-

шлур тхъамыклэм зыгорэ лэклэу Бирамым тхъаным фэшл.

Зынэклырэ пстэуми, зымынэкыгъэми, сабийми, ахэм ямызакъоу, Нэклмазэр имыкызэ къэхъугъэхэми фытырыр афэптынэу щыт. Унагъом ис пэпчъ тельтагъэу ар аты. Сымаджэу щылтым, тхъамыклэм, сабийбэ зилэм (уилахыпхэм хуэшт) фытырыр ептынэу тефэ. Зэптыщтым нахь ищыкълэагъэмэ, шхынклэ фэохы е ащ тефэрэ ахъщэр ептымэ, зыфаер къыщэфышт. Быслымэныр зыщыпсэурэ чыплэм шалэжырэ лэжыгъэ килограмми 2,5-рэ е ащ ыуасэ фэдиз зы нэбгырэм фытырэу ытынэу тефэ.

Джыри мыгъэ фытырыпклэр зыфэдищыттыр къэтлытагъэоп. Нэклмазэм ыклэм ар къэтлошт.

— **Нихъад, Къадырчэщым нахь мэхъанэ зилэ Нэклмазэм хэтэп сломи сыхэмыукоунау къысшлэшлэ. Сыдигъуа ар зыщылэрэр?**

ТУТЫН ЕМЫШЪОГЪЭНЫМ И ДУНЭЕ МАФЭ ЕХЪУЛЭУ

зэфэшхъафхэр къяузыным ищынагъо зэрэщылэр агурыгъэлэгъэныр ары.

Псауныгъэр къэхъумэгъэнымклэ Дунэе организацием къызэритыремклэ, илъэс къэс тутыным ыпкъ къыкыклэ нэбгырэ миллиони 5-м ехъу дунаим ехыжы. Тутыным къыхэкълэу цыфхэм

ятхъабыл адэбз уз илэ мэхъу, яжыкъэщаплэхэм ащ зэрар арехы.

Тутыным зешъохэкълэ гуахъоу хагъуатэрэр ащ къыпкырэ гумэкыгъом ебгъэпшэн плэкълэуштэп. Джырэ уахтэм

тутынэшъоным епхыгъэ уз 25-рэ агъэуэфыгъ. Ахэм ащыщ инсультыр, инфарктыр, тхъабылым епхыгъэ узхэр, адэбз узыр, нэмыкыхэри. Тутыным пкышъоным зэрарэу рихырэр жэклоцым къышырегажъэ. Нэужым цыфым ыпкыны-лынэхэм зэкълэми анэсы. Адэбз уз зилэхэм япроцент 95-р тутын ешъо.

Тутыным хэлъ никотиным цыфым ыпкышъол иегъэшхо регъэклы. Ащ ыпкъ къыкыклэ лъынтфэхэр нахь ээжъу мэхъу, лпыр тэрэзэу арыклорэп. Никотиным шхъэм еклурэ лъынтфэхэми зэрар арехы.

Тутыным пыщэгъэ бзылфыгъэхэм

япроцент 50-м ехъумэ сабыл къафэхъужырэп. Ны хуэгъэхэми яклэлэцыкълухэр нахыбэрэм сымаджэхэу, ащэчырэр маклэу, сэкъатныгъэ ялэу къэхъух. Тутынэшъоным пэшлуеклогъэным пае анахь шхъалэр псауныгъэм мэхъанэу илэр цыфхэм агурыгъэлэгъэныр ары. Нахышлум тыфэклошт тинахыжъхэм тутыным зэрарэу къыхырэп къагурыло зыхъуклэ. Уиклэлэцыкълэ тутыным емышшэнэу унашъохэр фэлшы зыхъуклэ, о щысэтэхыплэу ущытын фæе. Щылэклэ-псэуклэу зетхъэрэм елытыгъ типсауныгъэ изытет. Арышъ, тищылэныгъэ тэры зылэ илпыр.

ГЪОНЭЖЫКЪО Сэтэнай.

ИШЪЫНЭ Сусан.

♦ Я IX-рэ ШЭНЫГЪЭ ЕДЖЭНХЭР

Охътэ зэхъоклыныгыэхэмрэ гэсэнныгыэмрэ

Жьоныгуаклэм и 20-м гуманитар ушэтынхэмкӀ Адыгэ республикэ институтым щыкӀуагъ я 9-рэ шэныгыэ еджэнхэу славян тхыбзэмрэ культурэмрэ я Мафэ фэгъэхыгыэхэр.

Ахэм апшээрэ ыкӀи гурыт еджаплэхэм якӀэлэегъаджэхэр, тарихълэжхэр, этнографхэр, культурологхэр, филологхэр, искусствоведхэр, студентхэр, музей лофышлэхэр, нэмыкӀхэри ахэлэжыагъэх.

2008-рэ ильэсым кышчыублагъэу Адыгеим шэныгыэ еджэнхэр щызэхэцэх, ахэр

зэхэхьэплэ-зэхэгушылэжыплэ форумхэу, гупшысэ-еплӀыкӀэ гъэнэфагъэхэр гэсэнныгыэ политикэмкӀэ кызыщыралотыкӀы. Ильэси 9-м кыкӀоцӀ мы лофтхьабзэм — еджэнхэм нэбгырэ 500-м нахьыбэ ахэлэжыагъ: АР-м и Правительствэ илӀыкӀохэм къащэжыу, Къэралыгъо Советым — Хасэм

икомитетхэм ятхьаматэхэмкӀэ клӀыжыу; Къыблэ федеральнэ ыкӀи Темыр-Кавказ шьолъырхэм яшэныгыэлэжхэр зыдэщылагъэхэри ахэтых.

Я 9-рэ шэныгыэ еджэнхэу «Образование перед лицом современных вызовов» зыфиӀорэр шуфэс гушылӀкӀэ кызылуихыгъ ыкӀи зерищагъ гуманитар ушэтынхэмкӀэ Адыгэ республикэ институтым идиректор игуадзэу, тарихъ шэныгыэхэмкӀэ докторэу Пэнэшъу Аскэр.

Славян тхыбзэр щылэ зэрэхъугъэр — апэрэ лъэгъохэцхэу Кирилл ыкӀи Мефодий яшлушлэгъэ инэу ар зэрэщытыр кылуагъ. Славян хьарыфылъэу дин-

лэжъ гэсагъэхэм апэрэу зэхагъэуцагъэр урысыбзэм лъапсэ фэхъугъэу, непэ кыинэ-

зэрагъэгупсэфырэ, ыпӀкӀэ зэрагъаплъэрэр щакӀагъэтхыгъ. Темэ шъхьалэ иныр кызызэхэфэу шэныгыэлэжхэу К. Ацумыжыыр, Е. Саловыр, О. Матвеевыр, искусствоведениемкӀэ докторэу С. Хватовар, ахэм анэмыкӀхэри кыэгущылагъэх.

Еджэнхэм япрограммэ доклад зэфэшхьафхэу, зыкӀлэгъум итемэ ин кызызуыхыхэрэр кышашыгъэх. АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм культурэмкӀэ, унагъом илофхэмкӀэ ыкӀи общественнэ организациехэм адӀорышлэгъэнымкӀэ Комитетым ипашэу, философии шэныгыэхэмкӀэ кандидатэу Е. И. Саловым «Любовь» и «Вера» в зеркале культурной идентификации. Философскэ-методологический аспект» зыфиӀорэ гушылэр пстэуми апэу кышшыгъ, щысэ гэшлэгъонхэр ащ щигъэфедагъэх, ахэмкӀи гупшысэ-зэфэхьысыжхэр кышшыгъэх.

ЗӀкӀэ еджэнхэм кылотыкӀы-нэу кышашыгъэхэм хэтрэ лъапкыкӀи гэсэнныгыэр зэрэ-лӀаплэр щакӀагъэтхыгъ.

Я 9-рэ шьолъыр шэныгыэ еджэнхэу «Образование перед лицом современных вызовов» зыфиӀорэм иматериалхэр шэныгыэ лофшлагъэхэм ясборник кышчыхаутыштых.

МАМЫРЫКЪО Нуриет.

Сурэтхэр лэшынынэ Аслъан тырихыгъэх.

Сурэтыр лэшынынэ Аслъан тырихыгъ.

Гъэмафэм нахъ тызыфэсакъыжынынэу кытэдджэх

Цыфхэм уз зэфэшхьафхэр къамыузынхэм ыкӀи шьобжхэр гъэмфэ зыгъэпсэфыгъо уахътэм атещагъэ мыхъунхэм апае анахъэу аналэ зытырагъэтын фэе лъэныкъохэм зачытегушылэгъэхэ лэнэ хъурае мы мафэхэм Мыекыуапэ щыкӀуагъ.

Ащ хэлэжыагъэх Адыгэ Республикэм псауныгъэр кыуухъу-мэгъэнымкӀэ иминистрэ иапэрэ гуадзэу Галина Савенковар, мы министерствэм иотдел ипашэу Хьаткьо Хьарет, АР-м медицинэ профилактикэмкӀэ и Гупчэ иврач шъхьалэу Мэт Заремэ, нэмыкӀхэри.

— Гъэмафэм цыфхэм уз зэфэшхьафхэр къаузыным ищынагъо нахъ кыууц, — кылуагъ Галина Савенкова. — ГухӀкӀ нахъ мышлэми, гъогум хъугъэшлэгъэ гомылоу кытэхъухъэхэрэм япчыагъэ хэхьо. КӀэлэцӀыкӀлэхэм, нахьыжхэм гъогурь-кӀоным ишӀахъэхэр зэраукъорэм, мытэрэзэу зэрэзекӀохэрэм гупмӀыгъо гъэнэфагъэхэр кы-кӀэлъыкӀонхэ ыльӀкышты. Ахэм цыфхэм защаухъумэнэу, шапхъэу щылэхэр агу кыдгъэкӀыжынынэ непэ типшъэрылъ шъхьал. Мэт Заремэ кызырӀуагъэмкӀэ гъэмафэм кӀэлэцӀыкӀлэхэм

зызыщагъэпсэфырэ лагерьхэм АР-м медицинэ профилактикэмкӀэ и Гупчэ макӀо, ахэм гушылэгъу афэхъу. Видеокъэгъэлэгъонхэр, анкетэхэр, нэмыкӀ шыкӀэ зэфэшхьафхэр кызы-фагъэфедэзэ, ныбжыкӀлэхэм япсауныгъэ аналэ тырагъэтын-ным, уз зэфэшхьафхэр къамыузынхэм апае ашӀэн фаехэр къафалуатэ.

— Гъэмафэм бамыкыр кыпхӀкӀэным ищынагъо кыууц. Ащ цыфхэр фэсакъынхэ фае, — игушылэ кышчыхыгъэщыгъ Роспотребнадзорым АР-мкӀэ и ГъэорышлӀаплэ кыкӀыгъэ Саида Нанкуевам. — Мы ильэсым пыкӀыгъэ уахътэм кыкӀоцӀ нэбгырэ 527-мэ бамыкӀым иягъэ якӀыгъ. Ахэм ащыщэу нэбгыри 186-р кӀэлэцӀыкӀы. Кыыхгъэ-щыгъэн фае мы пчыагъэхэр блӀкыгъэ ильэсым зэрэнахьыбэхэр.

Бамыкыр къазымыгъэклӀлэщт

пкыыгъохэр агъэфедэнхэу, щыгъын фыжхэр зыщӀалэнхэу кылуагъ ыкӀи нэмыкӀ пӀшорыгъэш лофтхьабзэхэм аналэ атырагъэтымэ, гупмӀыгъом щыухъумагъэхэ зэрэхъуштыр ащ кыыхыгъэщыгъ.

ГухӀкӀ нахъ мышлэми, гъогу хъугъэ-шлагъэхэм ахӀкӀуадэхэрэм япчыагъэ хэхьо зэпыт. Лэнэ хъураем кышӀалэтыгъэ лофыгъохэм мы гупмӀыгъори ащыщыгъ. Гъэмафэм кӀэлэцӀыкӀлэхэм уахътэу лэнэ нахьыбэ мэхъу. Ащ кыыхкӀэу гъогу хъугъэ-шлагъэхэм ахӀфэнхэм ищынагъо кыууц. ГъогурькӀоныр щынэгъончъэнымкӀэ Къэралыгъо автоинспекцием и ГъэорышлӀаплэу Адыгэ Республикэм щылэм игъогу-патруль кыулыкӀы иотдел ипашэу Алексей Чмыревым кызырӀуагъэмкӀэ, Адыгеим гэсэнныгыэмрэ шэныгыэмрӀкӀэ и Министерствэ ягъусэу пӀшорыгъэш лофтхьабзэу «Внимание, дети!» зыфиӀорэр зэхэцэ. Ащ ишлуагъӀкӀэ кӀэлэцӀыкӀлэхэм гъогурькӀоным ишӀахъэхэр агу къагъэкӀыжых, джэгукӀэ зэфэшхьафхэр кызыфагъэфедэхэзэ ахэм мэхъанэу лӀэр агурагъало.

Ны-тыхэм ясабийхэм арагъашӀэрэм мэхъанэшхо иӀ. Урамым тетхэми, ялэгъухэм ахэтхэми сакъыныгъэ ренэу кызыхагъэфэнэу аралон, шапхъэу хэбзэгъэуцугъэм кыдильтыгъэхэрэр арагъэшлэн, ахэр амыу-кӀонхэм фагъэсэнхэ фае.

ГЪОНЭЖЫКЪО Сэтэнэй.

ШӀэхэу рагъэжыэщт

АгроБизнесИнкубаторэу Джэдже районым щӀгъэпсырэр мэкъумэщ хъызмэтым, предпринимательствэм хэхъоныгъэхэр ашӀынхэмкӀэ, лӀкӀыбым кырамыщэу мыщ кышчыдагъэкӀырэ гъомылапхъэхэр дгъэфедэнхэм тыкыфӀкӀонымкӀэ гугъэплэ инхэр республикэм зериӀхырэ проектэу щыт. Арышъ, ащ игъэпсыни, илофшлэн зэрэригъэжыэщтми республикэ пащэхэм аналэ тет.

АгроБизнесИнкубаторым лоф зеришлэщтым епхыгъэ лъэныкъохэм афӀгъэзэгъэ межведомственнэ рабочэ купи зехацагъ. АР-м экономикэ хэхъоныгъэхэмкӀэ ыкӀи сатыумкӀэ и Министерствэ кызырӀыгъэмкӀэ, ащ мэкъумэщ хъызмэтымкӀэ, гэсэнныгыэмрэ шэныгыэмрӀкӀэ министерствэхэм, чыплэ зыгъэ-лорышлэгъыплэхэм лоф адӀэшлэгъэнымкӀэ, мылькыу зэфыщытыкӀэхэмкӀэ комитетхэм, цыфхэм лофшлӀаплэ чыплэ ягъэгъотыгъэнымкӀэ кыулыкӀыу и ГъэорышлӀаплэ, Адыгеим ифермерхэм я Союз, предпринимательствэм лӀпылэгъу етыгъэным фэгъэзэгъэ организациехэм, Джэдже район администрацием ялӀыкӀохэр хагъэхьагъэх. Рабочэ купым ипашӀ АР-м экономикэ хэхъоныгъэхэмкӀэ ыкӀи сатыумкӀэ иминистрэу Лыхъэсэ Махьмудэ.

Апэрэ зэхэсыгъоу бэмышлэу ащ илагъэм Инкубаторым лоф егъэшлэгъэным фэгъэзэгъэ ведомствэхэм зӀпхыныгъэ ялэу лоф зэрэздӀащӀытым, шъхьадж пшъэрылъ шъхьалэу илэхэм, пӀальэхэм щатегушылэгъэх. АгроБизнесИнкубаторым ипроект иапэрэ чзыуитӀу къады-хӀэпытагъэхэу фӀебаплэхэр ашы-гъахэх, хэтэрыкӀхэр зыщагъэшлӀолушты ыкӀи цӀэм лоф зышы-дашлӀэ цеххэр, гъэучыӀлӀэ-лыгъыплэр, нэмыкӀлэу инфра-структурэм кыдильтыгъэхэрэр агъэпсыгъахэх. Зэхэсыгъом кызырӀэщӀауагъэмкӀэ, ахэр зӀклӀэри республикэ бизнес-

инкубаторым ыгъэорышлэнэу фагъэзагъэх ыкӀи бӀджэндэу зыштэмэ, хэтэрыкӀхэм, щӀэм узэрадӀэлэжыэщтым зыфэзыгъасэмэ зышлӀоигъохэм якъыхэхын охътэ благъэм рагъэжыэщт.

АР-м экономикэ хэхъоныгъэхэмкӀэ ыкӀи сатыумкӀэ и Министерствэ ипресс-кыулыкӀыу кызырӀыгъэмкӀэ, программэу зэреджӀэщтхэм, чыплӀэу зыщӀэ-джӀэщтхэм ягъэпсын, езыгъэджӀэщтхэм якъыхэхын мы министрствэм испециалистхэр фэгъэзэгъэщтых. Джащ фӀдэу мэкъумэщ хъызмэтымкӀэ Министерствэм испециалистхэри кыыхӀалажыэхэзэ, къэралыгъо лӀпылэгъоу аратыштыр агъэнэ-фӀэщт. ЛофшлӀаплэ чыплэ зымылэхэр егъэблэгъэнхэм, предприниматель лофым фегъэджӀэгъэнхэм ащ фэгъэзэгъэ кыулыкӀыу лоф дишлӀэщт, фермерхэм я Союз, Джэдже район администрациер ыкӀи чыплэ зыгъэ-лорышлэгъыплэхэм лоф адӀэшлэгъэнымкӀэ Комитетыр арендаторхэм якъыхэхын фэгъэзэгъэ-щтых. Шъхьадж зыфэгъэзэгъэ лофыр зыщызшлуихын фӀе пӀальэхэри зэхэсыгъом щӀагъэ-нефагъэх.

Агробизнес хъызмэтышлӀаплэ цыкӀлэхэр нахьыбэу щылэ хъухэмэ, мыщ кышчыдагъэкӀырэ гъомылапхъэхэр нахьыбэ зэрэхъуштыхэм имызакъоу, цыфхэм лофшлӀаплэ чыплӀэхэри агъоты-щтых. Ары мы проектым пшъэр-ылъ шъхьалэу илэри.

ХЪУТ Нэфсэт.

Емыгъэдджэшъун сабий щыIэп

Мы Iофыгъом нахъ игъэкIотыгъу тегушылэным пае Адыгеим игъэцэкIэкIо хабзэ хэтхэр, кIэлэегъаджэхэр, психологхэр, врачхэр, общественнэ организациехэм ялыкIохэр, сэкъатныгъэ зилэ сабийхэм янэ-ятэхэр Iофтхьабзэм кырагъэблэгъагъэх. Инклюзивнэ гъэсэныгъэм сэкъатныгъэ зилэ сабийхэм яегъэджэн техьанхэм зэрэфэхьазырхэр, ащ шIуагъу, гумэкIыгъоу кыпыкIын ылъэкIыштыр ары анахъу зытегушылэгъэхэр. Сэкъатныгъэ зилэ сабийхэм гурыт еджапIэм кIозэ илэгъухэм ахэсэу еджэным мэхъанэу илэр гъэнэфагъэ. Ащидзыгъэ мыхъухэу, илэгъухэм ахэтхэу шIэныгъэ арагъэгъотыныр ары пшъэрыл шъхьалэу зэхэщакIохэм зыфагъуцуужьырэр, ау гурыт еджапIэхэр ащ фэдэ кIэлэеджакIохэр рагъэджэнхэм джыри икIу фэдизэу фэхьазырхэл.

— Гъэсэныгъэм, культурэм ыкIи нэмыкI лъэныкъохэм гумэкIыгъоу ялэхэр зэрэзэхэтфыштыр ары тызпылпыр. АщкIэ еплъыкIэу тилэхэр къэтэлэх, ведомствэ зэфэшъхьафхэм таделажьэ. Сэкъатныгъэ зилэ сабийхэр нэмыкIхэм афэдэу гъэсэныгъэ зэрагъэгъотын амал ялэным пае ищыкIагъэр зэкIэ тшIэн фæе. Ежъхэм нахъ ашIо-гупсэфыр, унэм исхэу еджэнхэр, коррекционнэ классым исынхэр е илэгъухэм ахэсынхэр арымэ, кыыхахын фæе. Гъэсэныгъэм иучреждениехэм инклюзивнэ шыкIэм тетэу Iоф ашIэным пае зэрифэшъуашэу ахэм зызэтырагъэпсыхъан фæе. ИщыкIэгъэ Iэмэ-псымэхэр, тхылъхэр зэрагъэгъотынхэ, программэу зэрэрагъэджэштхэр агъэнэфэн, кIэлэеджакIохэр езыгъэджэшт кIэлэегъаджэхэр икIу фэдизэу фэхьазырхэмэ зэхэфын, мы лъэныкъомкIэ ахэм яшIэныгъэхэм ахагъэхъон фæе. Ахэр зэкIэ кыдэмылпытагъэ зыхъукIэ мы шыкIэм ишIуагъэ къэкIоным ычIыпIэкIэ зэрар кыыхьыным ищынагъо щыI, — кыIуагъ «Лъэпкэ зэфэдэныгъэр гъэсэныгъэмрэ культурэмрэ альапс» зыфилорэ купым ипашэу Алексей Стальноим.

АР-м гъэсэныгъэмрэ шIэныгъэмрэкIэ иминистрэу Хъуажь Аминэт кызызериIуагъэмкIэ, сэкъатныгъэ зилэ ныбжьыкIэ нэбгырэ 2152-рэ республикэм ис. Ахэм илъэси 7-м нэсэу нэбгырэ 625-рэ ахэт, илъэси 7-м кыщегъэжъагъэу 17-м нэсыхэрэр 1527-рэ.

2015-рэ илъэсым, чъэпыогъум ашыгъэгъэ статистическэ зэ-

Сэкъатныгъэ зилэ сабийхэм гъэсэныгъэ ягъэгъотыгъэным фэгъэхьыгъэ зэхэсыгъо мы мафэхэм Урысые народнэ фронтым ишъолпыр къутамэу АР-м щыIэм зэхыщэгъагъ.

фэхьысыжъхэм кызызэрагъэлъэгъуагъэмкIэ, зипсауныгъэкIэ илэгъухэм акIэмыхьэрэ ыкIи сэкъатныгъэ зилэ ныбжьыкIэ 1266-мэ гъэсэныгъэ арагъэгъоты. Ахэм ащыщэу хэушъхьафыкIыгъэ еджапIэ ыкIи еджэпIэ-интернатхэм нэбгырэ 370-рэ ачIэс. ЗипсауныгъэкIэ илэгъухэм акIэмыхьэрэ нэбгырэ 543-рэ ыкIи сэкъатныгъэ зилэ нэбгырэ 245-рэ класс зэфэшъхьафхэм ащеджэ. Ащ нэмыкIэу, гурыт еджапIэхэм ахэт коррекционнэ классхэм нэбгырэ 304-мэ, унэм исхэу нэбгыри 141-мэ шIэныгъэ арагъэгъоты.

гъэкIэ илэгъухэм акIэмыхьэрэ сабыеу пэублэ классхэм арыс-

Сэкъатныгъэ зилэ ныбжьыкIэ нэбгырэ 2152-рэ республикэм ис. Ахэм илъэси 7-м нэсэу нэбгырэ 625-рэ ахэт, илъэси 7-м кыщегъэжъагъэу 17-м нэсыхэрэр 1527-рэ.

хэм яегъэджэн федеральнэ къралыгъо шэпхьакIэхэм ате-

зилэ кIэлэегъаджэхэм, кIэлэ-пIухэм ренэу хэушъхьафыкIы-

ЗипсауныгъэкIэ илэгъухэм акIэмыхьэрэ сыбийхэм ахэхъэх аутизмэ зилэхэри. Непэрэ мафэм ехъулэу Адыгеим ащ фэдэ сабий 43-рэ ис. Ахэм ащыщэу пэублэ классым нэбгыритIу чIэхъанэу щыт, нэбгырипшым гъэсэныгъэ еджапIэм щызэрагъэгъоты, нэбгырэ 13 кIэлэцIыкIу IыгъыпIэм макIо, 7-р мыгъэ кIонэу щыт. Ахэм узэраделэжъэщтым хэушъхьафыкIыгъэу пылхы.

— Урысые Федерацием гъэсэныгъэмрэ шIэныгъэмрэкIэ и Министерствэ иунашъокIэ 2016-рэ илъэсым, Iоныгъом и 1-м кыщегъэжъагъэу зипсауны-

тэу зэхэщэшт. Ахэм ащыщых дэу зэхэзыыхэрэр, дэгухэр, хьафизэхэр, зынэ кыщыкIагъэхэр, тэрэзэу къэмыгушылэхэрэр, аутизмэ зилэхэр, нэмыкIэхэри. А шыкIэм техьанхэм пае АР-м гъэсэныгъэмрэ шIэныгъэмрэкIэ и Министерствэ IофшIэкIо куп щызэхэт-щагъэу, лъэныкъо пстэури кыдэтлътэзэ, хэушъхьафыкIыгъэ план зэхэдгъэуцагъ. Ащ тетэу гъэсэныгъэм иучреждениехэр егъэджакIэм фэтэгъэхьазырых, — кыIуагъ Хъуажь Аминэт.

ЗипсауныгъэкIэ илэгъухэм акIэмыхьэрэ ныбжьыкIэхэм

къралыгъо кIэух аттестациер акIу зыхъукIэ, япсауныгъэ изытет зыфэдэр кыдылътэ. Ушэ-тыныр кIо зыхъукIэ, ассистентхэр акIыгъух, ящыкIэгъэ IэпыIэгъур арагъэгъоты. Зызэ-раушэтырэр сыхьатрэ ныкърэ-кIэ нахьыб, нэмыкI фэгъэкIотэнхэри бэу ялэх. 2015 — 2016-рэ илъэс еджэгъум зипсауныгъэкIэ илэгъухэм акIэмыхьэрэ нэбгырэ 52-мэ я 9-рэ классыр къаухы. Ахэм ащыщэу нэбгырэ 52-мэ, къралыгъо ушэ-тынхэр мыгъэ акIугъэх.

Мыщ фэдэ сабийхэм уахэ-тыныр, шIэныгъэ ахэм ябгъэгъотыныр IэшIэхэп. Нэбгырэ пэпчэ ищыкIагъэр ебгъэгъотын фæе. Арышъ, а пшъэрылпыр

рэрагъэджэштхэм фэгъэхьыгъэ упчIэхэр зэхэафых, ахэтышт кIэлэегъаджэхэм яшIэныгъэхэм зэрахагъэхьощтыр зэхэафы. Аутизмэ зилэ сабийхэм адэлэжъэшт нэбгырищ рагъаджэ. ЖьоныгъокIэ-мэкъуогъу мазэхэм мы программэ дэдэмкIэ джыри нэбгырэ 11-мэ яегъэджэн рагъэ-жъэшт. Iоныгъо мазэм Москва нэбгыритIу агъэкIощт.

— Адыгэ Республикэм игу-рыт еджапIэхэм сэкъатныгъэ зилэхэр ащеджэнхэм пае зэ-тырагъэпсыхьэх. ШIэныгъэ зэ-рарагъэгъотырэ имызакъоу, кружок зэфэшъхьафхэр афы-зэхэащэштых, сэнаушыгъэу ахэлэхэм ахагъэхьощт. Непэрэ мафэм ехъулэу ялэгъухэм

ягъусэхэу гъэсэныгъэ ащызэ-рагъэгъоты еджэпIэ 33-мэ, 2016-рэ илъэсым ыкIэхэм аджэ инклюзивнэ гъэсэныгъэм джыри кIэлэцIыкIу IыгъыпIэ ыкIи еджэпIэ 20 фытырагъэпсыхъанэу щыт. Джащ фэдэу нэмыкI ныб-жьыкIэхэм афэдэу шIэныгъэ арагъэгъотыным пае сэнэхьат зэфэшъхьафхэм зыщафагъэсэрэ учреждениехэм ыкIи апшъэрэ еджапIэхэм бэ ащашIэрэр, — кыIуагъ АР-м гъэсэныгъэмрэ шIэныгъэмрэкIэ иминистрэ.

Мы лъэныкъомкIэ анахъ дэгъоу Iоф зышIэхэрэм ащыщ Адыгэ республикэ гимназиер. Сэкъатныгъэ зилэ кIэлэцIыкIу-хэм апае диагностическэ гупчэу мыщ хэтым 2010-рэ илъэсым кыщегъэжъагъэу Iоф ешIэ. Нэбгырэ 96-мэ гъэсэныгъэ щара-гъэгъоты, непэрэ мафэм ехъулэу нэбгырэ 43-рэ ащ щеджэ. Нэбгырэ 40 фэдиз кычIа-гъэкIыгъ. КычIэкIыгъуипIлэу ялагъэм нэбгырэ 19-мэ ар къа-ухыгъ. Ахэм ащыщэу зы нэб-гырэм дышъэ медаль, нэбгы-ритIумэ тыжын къахьыгъ. Нэб-гырэ 16-мэ гурыт сэнэхьат зэ-рагъэгъоты. Зэтыгъо къралы-гъо ушэтынри арагъэты. Щы-сэшIоу къэбгъэлъэгъон плъэ-кIышт 2014-рэ илъэсым хьа-физэ пшъэшъэжъыем урысыбзэ ушэтынымкIэ балл 82-рэ, ин-джылызыбзэмкIэ балл 87-рэ кызызыхьыгъэр. Илъэсищэ ар мы гимназиер щеджагъ. Шъып-кы, мыщ фэдэ гъэхьагъэхэр зэкIэми ялэп, ау я 9-рэ, я 11-рэ класс къэзыухыгъэ пстэ-уми аттестат квалэжыгъ. Ахэм ащыщхэр Адыгэ къралыгъо университетым, Мыекъопэ къралыгъо технологическэ уни-верситетым ащеджэх.

Нэужым районхэм мы лъэ-ныкъомкIэ Iоф зэрашIэрэм тегу-шылэгъэх. Зэфэхьысыжъхэр ашыгъэх, ны-тыхэр зыгъэгумэ-кIырэ упчIэхэм яджэуапхэр аратыжыгъэх.

ПИАТЫКЪО Анет.

Сурэтхэр Iэшынэ Аслъан тырихыгъэх.

ПОГРАНИЧНИКЫМ И МАФЭ ФЭГЪЭХЫГЪ

1965-рэ ильэсым Адыгэ клэлэгъэджэ училищыр кыи-зэрэтыухыгъэм лыпытэу адыгэ клэлитф тыхъоу дзэ кыулыкъум ташъагъ. Повесткэу кыи-та-тыгъэм зэритхъагъэу хэку военкоматым пчэдыжым ты-зеклуалэм, автобусым тыра-гъэтисхы кыалэу Армавир ты-нагъэсыгъ. А лъэхъаным краим ивоенкомат а кыалэм дэтыгъ. Зы чэщ ащ щитхыгъэу ыужырэ мафэм ипчыхъэ мэшлюкум тыра-гъэтисхы, гъогум тытехъагъ. Тызыщэштэу кыитлыклогъэ дзэклогъэм пэло уцышъо зэ-ращыгъыр тэлъэгъуфэклэ дзэ лъэпкъэу тызхъафэгъэр тшэ-щыгъэп.

Чэщ реным кыэуцу имылау тыкыуагъ, пчэдыжым Армением икыалэу Ленинан тынэсыгъ. Мэшлюкум тыкыи-зеклым, авто-машинэм тырагъэтисхы, а кыалэм дэт погранотрядым ташагъ, дзэ шыуашэхэр кыитатыгъэх, нэужым дзэклогъэм ныбжыкълэхэр зышагъэсэхэрэ Гупчэу отря-дым илэм, ар кыалэм километ-рэ 20 фэдизклэ пэчыжъагъ, кыулыкъур щедгъэжъагъ. Еджэ-плэ Гупчэм мэзищэ тышаухъа-зырыгъ: уставхэм агъэнэфэ-рэ шапхъэхэр зедгъэшагъэх, нэмыклэу дзэклогълым ышлэн фаехэм атегъэпсыкыгъэ ухъа-зырыныгъэ тагъэгъотыгъ, по-граничнэ кыулыкъум ишъэфхэм нэлуасэ тафашыгъ. Мэзищэ ты-зырагъэджэ уж кыулыкъур зы-щитхыщт чыплэхэр кыитфагъэ-нэфагъэх. Нахыбэхэр заставэ-хэм агъэклуагъэх, ротэ зэфэ-шъафхэм ахэфагъэхэр кыитхыкыгъэх, зэклэ адыгэ клэ-лэхэмклэ Мэрэтыкыо Аслъан тхэмытэу, сержантхэр зышагъэ-хъазырхэрэ еджаплэм тышеджэ-нэу тагъэклуагъ. Аслъан отря-дым шъэфхэмклэ иотдел тхаклоу агъэклогъагъ. Сержантхэр зы-шагъэхъазырхэрэ еджаплэм мэзи-хэм палъэ илагъ. Ар кыи-зытэхым, млэдшэ сержантыцлэ тилэу кыиклэлыклогъэ ильэсым кыащэгъэ дзэклогъэм ныбжыкълэхэр зышагъэсэхэрэ еджэплэ Гуп-чэм иотделениехэм тырякоман-дирэу тагъэклуагъ.

Зэхэтымышлэу палъэр псын-клэу клочтыгъ. Дзэклогъэм ныб-жыкълэхэр мэзищэ тыухъазыр-хи, ятлонэрэ гошыгъом ипалъэ кыи-зэсым, сэри, сигъусэгъэ ныбджэгъухэу Лыунэе Аслъани (Улапэ щэпсэу), Хъуажь Юсыфи (Шъачэ дэс) тызыщеджэгъэгъэ еджаплэм иотделениехэм ты-рякомандирынэу, сержантхэр дгъэхъазырынхэу тагъэклуагъ. Тыкыулыкъу клэлэгъэджэ сэн-хъатым фэдагъ, мафэ кыэс предметхэмклэ конспектхэр дгъэхъазырыщтыгъэх, дзэклогъэм ныбжыкълэхэр едгъаджэщтыгъэх. Кыулыкъур гъэшлэгъоныклаеу клочтыгъ. Еджаплэм ипашэу майорэу Барсуковым, ащ игуа-

Тырягунэсыгъ

дзэхэу капитанэу Налетовым ыкли лейтенантэу Губенкэм зыгъэпсыфыгъо мафэхэр гъэ-шлэгъонэу зэхашэщтыгъэх: хылыгъэ лэтынымклэ, турникым-клэ, брусехэмклэ, лыжэхэмклэ ренэу зэнэкъокъухэр тфызэ-хашэщтыгъэх. Кыулыкъур кыи-дзэзыхыщтыгъэхэм янахыбэр Краснодар краим шыщыгъэх, кыалэу Саратов кыикыгъагъэх, лъэпкъ зэфэшъафхэм ялы-кыуагъэх. Къэлогъэн фае кыиблэ шъолырым щыпсэухэрэмклэ лыжэхэм уатетыныр кыи-зэ-рыклоу зэрэщымытыгъэр, Са-ратов кыикыгъэхэр нахъ лъэ-шыгъэх. Ащ елытыгъэу а зэ-нэкъокъу лъэпкъымклэ ахэр ре-нэу кыиттеклоштыгъэх, ау клочлэ зэнэкъокъу шыкълэхэмклэ хэти тапэ идгъэшъыщтыгъэп.

Узэмыжэгъэхэ лэфыгъохэр дзэ кыулыкъум кыи-шыоху-лэнхэ ылъэклыщт. Мафэ гор-рэм лейтенантэу Губенкэр (ар замполитыгъ) кыи-сэджагъ. Ыдэжъ сызычлахэм сигъэтыси, занклэу сынэхэм кыаклаплъэзэ кыиригъэжъагъ: «Сержантэу Сэхъутэр, дэгъоу кыулыкъур

Хъуажь Юсыф.

охы, лъэшэу сыпфэраз, зы предложение кыи-псылэшъ, дэгъоу укъедэлу сшлоигъу. Ок-тябрьскэ революцием и Ма-фэу кыэблагъэрэм Лениным ипартие ухэтэу улэгъоклынуэ уфаеба?» Ащ фэдэ гупшысэ сшхъэ илыгъэпты, клочтыр сымышлэу сеплэу сыублагъэ. Етланэ ежым кыихыгъэхъо-жыгъ: «Сэшлэ сипредложение орклэ ошлэ-дэмышлэу зэрэху-гъэр, ау уифэшъуашэу сеп-лышъ, уставыр зэгъаш, ащ ишапхъэхэм адеогъаштэмэ, лъэ-лутхылыгъэ, тэ, типарторгани-зация хэт офицерхэмклэ реко-мэндициехэр кыэдгъэхъазыры-щтых» ылуи, ащ тыщызэзэгъыгъ. Джащ фэдэу адрэ сыныбджэгъу сержантхэми а предложениер кыафихыгъ. Бэ темышлагъэу отрядым иполитотдел тырагъэ-благы, КПСС-м тыхэтынымклэ кандидатэу тызэраштагъэр кыи-талуагъ, партбилетхэр кыи-та-тыжыгъэх.

Еджэгъу палъэр тыухи, дгъэ-хъазырыгъэ сержантхэм ушэ-тынхэр затыхэм, сызипэщэгъэ отделением дэгъу дэдэклэ кыи-ухыгъэти, отрядым икомандир

Лыунэе Аслъан.

унашъо ышлыгъ отпуск кыи-ситынэу. Ар лъэшэу сигушло-гуагъ. Ау унашъо зашыгъэмрэ укыизатлупщыщтымрэ азыфа-гу плэпэ шлуклае ифэн зэри-лэклыщтыр нэужыр ары нылэп кыи-зыгъурыложыгъэр.

Еджаплэм икомандирыгъэ сержантхэмрэ едгъэджагъэхэм-рэ кыулыкъур зыщылагъэклогъ-тэщт чыплэхэр гъэнэфэгъэн-хэм лэфыр зынэсым, отделени-ехэм япэцагъэхэмклэ нэмыклэ чыплэхэр тфагъэнэфагъэх. Сэ я 19-рэ заставэм старшинау сагъэклуагъ, Лыунэе Аслъан отрядым иштаб хэтыгъэ унэу отпуск клочтхэр е кыи-кыжы-гъэхэр кыи-зышыуцухэрэм ипа-щэу агъэнэфагъ, Хъуажь Юсы-фи заставэ горэм старшинау агъэклуагъ.

Сипшэрылхэм ягъэцэклэн сыфэжыгъэу мафэ горэм пшэ-рылхэу отрядым иштабэу Ленинан дэтым заставэм ипашэу сигъэклуагъ. Штабым ипашэу подполковникэу Клем-перт сыкыи-лэгъуи кыи-сэул-чыгъ: «Отпуск кыи-оттыгъагъ, шыуадэжъ ушылагъа?» Джыри отпуском сызэрамыгъэклуагъэр еслуагъ. «Ащыгъум псынклэу заставэм клочъ, укыатлупщынэу сэ макъэ язгъэлущт, неущ мы чыплэм укыэсын фае шыуа-дэжъ уклонэу. Отпуском укыи-зиклыжыкълэ, нэмыклэ пшэрылхэу кыи-пфэсшыщтыгъэу бэшлагъэ зыгъэнэфагъэр!» — кыи-хыгъэ-хъожыгъ штабым ипашэу.

Сигушлогъошхоу ыужырэ ма-фэм отрядым иштаб сыкыи-сыгъ, ищыклэгъэ тхылыхэр кыи-сатыгъэх, вокзалым сыкыи-ра-щали, тикъуаджэ сыкыи-кыуагъ. Мэфишлэ отпускыр псынклэу кыуагъэ ыкли ипалъэм ехъуллэу частым згъэзэжыгъэ.

Отпуском сыкыи-зэри-кыи-жы-гъэр штабым ипашэу ралуагъ. Ежым «Заставэм ерэмзыгъэ-зэжыгъу, сыкыеджэфэклэ зе-рэгъэпсэф, ипалъэ кыэсмэ сэ кыэсшэщт», — кыариуагъ.

Джащ тетэу сыныбджэгъу Аслъан зипэжэ унэм мэээ лэпэ-цыпэ зи сымышлэу сисыгъ. Тхылымэ сяджэщтыгъ, сычъы-ештыгъ, ипалъэ кыи-зысклэ, дзэклогъэм шхаллэу гарнизоным дэтым сычышхэщтыгъ. «Мы палъэр кыи-сыфыхагъэхъожэу чылэм рэхъатэу сыкыагъэтыгъэ-мэ бэклэ нахъ дэгъу-гъэба?»

бэрэ сыгуклэ зэсложыгъ. Аузэ, мэээ лэпэ-цыпэ тешлагъэу шта-бым ипашэу кыэджагъ. Кыи-си-луагъ дзэклогъэм ныбжыкълэхэр зышагъэхъазырхэрэ Гупчэм истаршина ипшэрылхэрэ зе-ригъэцаклэхэрэм икыоу зэри-мы-гъэразэрэ, а лэнатлэм сигъакло зэрэшлоигъор. А Гупчэм ипа-щэу майорэу Карапаловри мыщ дэжым щысыгъэти, ащ кыи-луагъ егъэджэным ипалъэ ыклэм зэрэфэклуагъэр, бэ темышлэу Гупчэр зэрэзэфашыжыщтыр, ау ащ иеплыкълэ дыримыгъа-штэу штабым ипашэу майорым гъусэ сыфишлэ, еджэплэ Гуп-чэм тыкыуагъ. Лэнатлэм лухъэ-гъэным фэшл дзэклогъэм мыл-кубэ кыи-лытэжыжыхэзэ адрэ старшинам кыи-ситыжыкълэ фаеу щытыгъ. Сыдэу щытми, лэфым сыфэжыгъэ кыодыеу, майорэу Карапаловри кыи-сэджагъ, кыи-сылуагъ отрядым иштаб ипа-щэу сызэрэригъэблагъэрэ. Кыалэм автомашинэкълэ сыкыи-ри-гъащи, штабым ипашэу ыдэжъ сызычлахэм кыи-луагъ бэшлагъэу кыи-зэрэсшыгъуыщтыгъэ пшэ-рылхэм ипалъэ джы кыи-зэ-рэсыгъэр. «Дисциплинэр ренэу зыу-кыоштыгъэ дзэклогъэхэу бэрэ гауптвахтэм исыгъэхэр зэклэ кыэсыгъуоигъэх. Ахэм пашэу уафэсшыщт, сыпшэгъуы дэгъоу бгъэлорышлэхэзэ гарнизоным лулъ чэу ныкыошлыр ябгъэу-хыжыныу. Ар загъэцаклэклэ, о уипредложение тегъэпсыкы-гъэу згъэжыжыщтыгъэ, сызамы-гъэрэзэклэ, ильэсыклэм икыи-хъагъу нэсыфэклэ кыулыкъур язгъэхыщт. Ар дэгъоу агуры-гъау», — кыи-сифигъэпытагъ подполковникэу Клемперт.

Пстэури ипалъэм ехъуллэу ядэжъ клочъхэ ашлоигъуагъэти, лэфшэным егу-гъуыщтыгъэх, зымы дисциплинэр ыу-кыуагъэп. Жыи хыгъэ унэхэу кыалэм шылуа-хыжыгъэхэм кыахэклыгъэ туф блокхэр кыи-фашыгъэр агъэцэ-клагъ, гарнизоным ичэу хъа-зыр хыгъэ ыкли зипалъэ кыэ-сыгъэ дзэклогъэхэр ядэжъ агъэ-кыжыгъэх. Ащ ыуж сэ зас-тавэм згъэзэжыжыщтыгъэ кыи-с-шыуыщтыгъэ шхъаеу, штабым ипашэу джыри нэмыклэ лэнатлэ кыи-сифигъотыгъ.

«Джы аужырэ пшэрылхэу сыкыи-зэрэпшыгъуыгъэрэм чэзыур нэсыгъ, — кыи-сылуагъ штабым ипашэу сызырегъэблагъэм. — Автотранспорт ротэм истаршина лэнатлэ лэжъапклэ зыпылы ыкли контрактным тетэу зэрэхъэрэ лэнатлэу щыт, ау джыдэдэм контрактник кыэсшэстэнэу сы-фаеп о зепхъашуыщтыгъэу сыкыи-п-щэгъуышъ, унашъом сыклэтхагъ, ащ о улусэгъахэу, ротэм ипаци макъэ езгъэлугъ». Джащ щегъэ-жыгъэу майорэу Харитоновыр сипашэу кыулыкъур лыизгъэ-клогъагъ. Зэхъоклыныгъэ цыкы-шъоклухэу ротэм щысшыгъэхэм командирыр агъэразэщтыгъ, сы-ригунэсыгъ.

Мафэ горэм дежурнэр са-дэжъ кыэчъагъ «Харитоновыр кыи-уаджэ! ылозэ. Ащ ыдэжъ

Сэхъутэ Нурбий.

сызычлахэм, ыпашъхэ ит сто-лым тхылыплэу тельым хап-лэу щысыгъ. Ышъхэ кыи-лэти, «Адэ, Сэхъутэр, уитэмэтелъ-хэр джыри зэблэпхыгъэхэпи», — кыи-луагъ. «Джыри ахэр жъы хыгъэхэп, ипалъэ кыэсмэ зэблэсхъунхэба», — есложыгъ.

«Непэ щегъэжыгъэу о ус-таршэ сержантыжып, уизва-ние старшинау хыгъэ нахъ, — кыи-луагъ игушылэхэм сэмэркыэу лэф зэрэхэмылыр кыэпшлэнэу. — Отрядым ипашэу рапорт естыгъагъ уизвание кыи-лэтынэу селъэлэузэ, мары ащ иунашъо сапашъхэ илъ. Псынклэу уитэмэтелъхэр зэб-лэхъу, пчыхъэм дзэклогъэхэр ууплэклужыныхэу ыкли бгъэгъо-лыжыныхэу кыи-зыбгъэуцухэклэ, тэмэтелъыкълэхэр птельхэу апашъхэ укыиуцо сшлоигъу, сэри ащ сыщылэщт», — кыи-хыгъэхъожыгъ.

Пчыхъэм ротэм хэт дзэклогъ-хэр, ахэр нэбгыри 100 лэпэ-цыпэ хыуыщтыгъэх, сыуплэклу-щтыгъэу сатырэу кыи-зысэгъэу-цухэм, хыгъэр амышлэу дзэ-клогъэхэр зэплэжыжыгъэу зэрауб-лагъэм майорэу Харитоновым гу лытагъ.

— Сэхъутэм итэмэтелъхэр шыушлогъэшлэгъонхэкли мэхуэ, ау ащ сэмэркыэу лэф хэлъэп. Непэ щегъэжыгъэу ащ шыу-зэрэджэщтыр, «ныбджэгъоу старшина», — кыариуагъ ро-тэм ипашэу.

Икыу дэдэу кыи-лотыкыгъэ мыхыгъэ нахъ мышлэми, мы тхыгъэм сатырэу плыжыкълэ щыпхырысшы сшлоигъуагъэр адыгэ клалэхэм дисциплинэ дэгъу зэрэхэлъыгъэр, зэрэлорышлагъэхэр ыкли командир-хэм цыхъэ кыазэрафашыщты-гъэр ары. Тилъэпкъ ыцлэ да-хэклэ дгъэлэу тшлоигъоу тегу-гу-зэ тидзэклогъэм пшэрылхэр дгъэцаклэщтыгъэх. Ащ кыи-хэклэу дзэ кыулыкъум пыл тын пстэ-ури кыи-тафэгъэшъошэгъагъ.

Дзэ кыулыкъум тыкыи-зиклы-жыгъэр ильэс 40-м ехъужыгъ. Ау зэныбджэгъуныгъэу тазы-фагу илыгъэр дгъэклогъагъэп, ильэс кыэс пограничникым и Мафэ ехъуллэу телефонклэ ты-зэфэгъушлэ, тызэдэгъушылэ. Шы-лэныгъэм чыплэ зэфэшъафхэр псэуллэу тфишылъ нахъ мы-шлэми, тызэлъылэсын тэлъэклы, тизэпхыныгъэ дгъэланлэрэп. Икыуым сыныбджэгъухэм ти-мэфэклэ пае сафэгъушлэ, псау-ныгъэ пытэрэ гъэшлэ кыи-хъэрэ ялэнэу афэсэлэ. Шъопсэу, шъот-хъэжъ, сыныбджэгъухэр!

СЭХЪУТЭ Нурбий.

 ТИУБИЛЯРХЭР

Тыдэ зыщэи ищытхъу аригъэлуагъ

Тигъэзетеджэхэр непэ нэлуасэ зыфэтшыхэ тшоигъор лэшлэгъуныкъо фэдизрэ чыгум ылэ хэлъу зыщылэжъгъэ Теуцожь районым имызакъоу, республикэм ихъызмэтшлэпабэми дэгъоу ащызэлъашлэрэ, жьоныгъуаклэм и 30-м ыныбжъ илъэс 70-рз зэрэхъурэр хэзыгъэунэфыкышты Хъут Станислав. 1946-рз илъэсым Нэчэрэзые ар кышчыхъугъ, щаплугъ, щеджагъ.

— Тичылэ дэтыштыгъэ илъэсый еджаплэм ыуж Джэдэжъхэблэ гурыт еджаплэр 1965-рз илъэсым къэсыухыгъ, — игукъэклыжхэм ташегъэгъуазэ Славик. — Директорыгъэр Джарымэкъо Нухъ. А лъэхъаным ащ щеджэщтыгъэх Къунчыкъохъаблэ, Городскоими, Ленинэхъаблэ, Тэуехъаблэ, Нэчэрэзыи, Нэшукъуайи, Пщыкъуайхъаблэ кыарыкыхэрэр.

Ащ ыуж колхозу «Советскэ Адыгеим» итутынлэжъ бригадэу ячылэ дэтыгъэм иучетчикэу лофшлэныр ригъэжъагъ. А илъэс дэдэм Пшызэ мэкъумэщ институтым члахы заочнэу 1970-рз илъэсым кылухыгъ,

агроном сэнэхъат илэ хъугъэ. Дзэми илъэситло кылуыкъу щихыгъ.

— Нэужым тызхэтыгъэ колхозым тыккыхащыжы Пэнэжыкыое совхозу Хъот Казбек зипащэщтыгъэм ти Нэчэрэзые хагъэхъажыгъагъ, — кьелуатэ тигушылэгъу. — Бэрэ пэмилъэу, 1972-м, сэри совхозым иятлонэрэ отделение иагрономэу, нэужым ащ ипащэу сашыгъ. А лэнатлэр илъэсхэ згъэцэклагъэу совхозым иагроном шъхалэу сагъэнэфагъ.

Хъот Казбек зипащэщтыгъэ Пэнэжыкыое совхозу Хъут Станислав агроном шъхалэ зыфашыгъагъэр анахъ хъызмэтшлэплэ инэу, хэхъоныгъэшлэхэр зыщашлэу, лэжыгъэшхо кыызцахыжыщтыгъэхэм ащышыгъ. А зэпстэур зишлэушлэгъагъэр цыфхэр, идиректорыгъэр, ащ испециалистхэу чэщи мафи лажъэщтыгъэхэр ары. Ахэм ащыщыгъ Славик.

— Тисовхоз а лъэхъаным районымклэ апэ итыгъ, — ялофшлэклагъэ, ягъэхъагъэхэм ташегъэгъуазэ Станислав. — Жьоклуплэ гектар 6160-рз тилагъ. Коц гектар 2100-рз, натрыфыр — 1400-рз фэдиз, хъэр — 400 — 500, тыгъэгъэзэ гектар 600-м нэс, тутын гектари 120-м клэхъу тылэжыщтыгъ. Мэл 6500-р тилагъ. Ахэм апае псы клэдгахъозэ хъуллэ гектар 400 фэдиз къэдгъэклыщтыгъ.

— Зернэ тонн мин 12-м нэсэу, тутын тонни 120-рз фэдиз къралыгъом еттыштыгъ, — ипсалъэ кыпегъащэ тигушылэгъу. — Клэклэу къэплон хъумэ, зэклэми тыгу етыгъэу, тиунагъо тыфэлажъэрэм фэдэу лоф тшлэщтыгъ. Рэмэзан, башэ къэсэ-лонкли хъун, ау а лъэхъаным сыздэлэжъагъэхэм ащыщхэм ягугъу къэсэгъэшлэжъ. Шымылэжхэр ахэт, ау ягугъу тшлымэ, кытхэтхэ фэдэу мэхъу. Акъош-лахылыхэм ягъопэн, сэри сыгуклэ ащ сыфай. Тилофшлэклагъэ, тизэфыштыклагъэ непэрэ ныбжыкылэхэм ашлэн.

Хъот Казбек идиректорыгъор ары Пэнэжыкыое совхозым ищытхъу лъэшэу залуагъэр. Ащ фэшыхъат КПСС-м и ЦК, СССР-м иминистрэхэм я Совет, ВЦСПС-м, ВЛКСМ-м и ЦК ыкли РСФСР-м иминистрэхэм я Советрэ ВЦСПС-мрэ язэлэпахырэ Быракъ Плэжыжхэр совхозым кызэрэфэгъэшхошгъагъэхэр. «Чыгулэжыым икультура зышын совхоз» зыфилорэ щытхъуцлэри къафаусыгъагъ. Хъот Казбек лэжэклошхуагъ, лушыгъэ, зэхэщэкло бэлахыгъ, ащ дэлэжъэгъэ пстэуми шлуклэ игугъу ашлыжы.

— Зэклэ сыгу илъмэ ацлэ кьелогъуай, ауми, механизаторхэу Блэгъожь Арамбий, Пэнэшэу Рэмэзан, Дэгумыкыохэу Рэмэзанрэ Хъаджкысэйрэ, Тыгъужь Даутэ, Николай Крюковым, механикыгъэхэу, бри-

гадирыгъэхэу Хъэнахъокъо Аскэрбий, Къошк Рэмэзан, Хъакъуй Мухьдин, Бэгъ Муратэ, Хъакъуй Гъэзэуат, Хъакъуй Сурэт, Шэуджэн Кимэ, чэмыщхэу Хъут Лидэ, Тыгъужь Шамсэт, Зинаида Шинкаренкэм, Хъут Сарэ ягугъу къэсымышлын слъэклыштэп. Ахэр лофшлэным иллыхъужыгъэх.

Джауштэу ыгурэ ыпсэрэ етыгъэу агроном шъхалэ лэнатлэр 1979 — 1991-рз илъэсхэм ыгъэцэклагъэу Хъут Станислав совхозым идиректорэу агъэнафэ. Районым ипащэхэм цыхъэу кыфашыгъэр елоплэлэ имылэу ыгъэцэклэзэ, илъэс 11-рз а лэнатлэр зэрихъагъ. Нэужым СССР-щтыгъэр зэбгырагъэзи бэдзэр щылаклэм къралыгъор зытэхъэм, АКХ-у «Пэнэжыкыуай» зыфилорэм итхъамэтагъ, 2007-рз илъэсым Теуцожь районым щызэхашгъэгъэ МТС-м идиректорыгъ. Комбайнэхэр, тракторхэр илэхэу ежъ ижьоклуплэ гектар 2500-рз, ащ нэмыклэу хъызмэтшлэплэ зэфэшъхъафхэм, фермерхэм ячлыгъхэр афилэжхэу лоф ышлагъ. Илъэс 46-рз пэцэныгъэ зэрихъэзэ лэжъагъэу 2011-рз илъэсым пенсиом клэжыгъэу икъоджэ гупсэу Нэчэрэзые щэпсэу.

«лофшлэным иветеран» щытхъуцлэри кыратыгъ, ВДНХ-м тлогъогогъо агъэклауагъ, щытхъу тхылъэу кыфагъэшхошагъэри маклэп. Унэгъо дахи ышлагъ. Ишхъэгъусэу Гошсымэ ячылэклэ Бэхэкъомэ ялхъу. Адыгэ къралыгъо клэлэегъэджэ институты кылухы, ищытхъу аригъалозэ Нэчэрэзые гурыт

еджаплэм илъэс 44-рз шыригъэджагъэх. Ащ щыщэу илъэс 38-м еджаплэм изавучзэ, общественнэ лофшлэнэу кыуаджэми, районми ащызэрахъэхэрэм чанэу ахэлажъэзэ кыкхыгъ. Егъэджэн-плуныгъэ лофшлэным иветеранхэу шъхъэклэфэныгъэшхо зыфашыхэрэм, адыгъэ дахэрэ лэдэбрэ зыхэлэ бзылфыгъэ гъэсагъэу тилэхэм ащыщ. «Отличник народного просвещения РФ» ыкли «Заслуженный работник образования РА» зыфилорэ щытхъуцлэхэри кыфагъэшхошагъэх.

Япшъашъэу Рузанэ гурыт еджаплэр дышъэ бгъэхалъхэклэ кызыеухым, Пшызэ медуниверситетым дэгъоу щеджагъ. Ащ ыуж Краснодар илъэситло лофщишлагъ. Джи илъэс пчъагъэ хъугъэу Пэнэжыкыое сымэджэщым кардиологэу лоф щешлэ. Ащ даклоу Аскъэлаерэ Очэпщыерэ кьегъэгъунэх, ахэми яучастковэ врачэу мэлэжъэ, ищытхъу арегъало, къоджэдэхэр егъэразэх.

Хъут зэшхъэгъусэхэу Станиславрэ Гошсымэрэ тигъэзет иныбджэгъушлэх, ренэу кыратхыкы. Ежъ Станислави зытшлэрэр непэп. Хабзэм хъалэу зэрэфэлэжъагъэм, чэщи мафи имылэу ипшъэрылхэр ыгъэцэклэзэ кызэрихыгъэм тышчыгуаз. Ылорэм епцъыжырэп. Адыгъэ дахэрэ шъыпкъагъэр зыхэлэ клал.

Опсэу, Славик! Уимэфэклэ мафэклэ сыпфэгъушлэзэ, бэгъашлэ ухъунэу, хъярырэ гушлуагъорэ нэмыклэ кыомыхъулэу, уиунагъо ренэу щыгъэтхэ зэпытэу, дунаир мамырэу, уигупсэхэм, уиныбджэгъухэм уадатхъэу ушылэнэу сыпфэлэло.

НЭХЭЕ Рэмэзан.

Дунаим тет адыгэ пстэуми шъыгъо-шлэжъ мафэр жьоныгъуаклэм и 21-м илъэс къэс хагъэунэфыкы. лашэ алыгъэу ячлыгъу гупсэ ишхъафитыныгъэ кызыухъумагъэхэр, бзылфыгъэ, нэжъ-лужъ, клэлэцыкылу минишъэ пчъагъэмэ хъазабышхо ащэчын, я XIX-рз лэшлэгъум иятлонэрэ клэлэныкъо адыгэ миллион пчъагъэ хы Шлуцлэм зэпырашын фаеу зэрэхъугъэр агу кыагъэкыжы.

Кавказ заом хэклодагъэхэм афэгъэхъыгъагъ

Тарихъ чыгужыми, адыгэхэр зыщыпсэурэ лэклэб къралыгъо-хэми жьоныгъуаклэм и 21-м лофтхъэбзэ зэфэшъхъафхэр илъэс къэс ащызэхашх.

Адыгеим, Къэбэртэе-Бэлъкъарым, Къэрэщэе-Щэрджэсым мы мафэр игъэклотыгъэу ащыхагъэунэфыкыгъ. Хы Шлуцлэу шым лус шапсыгъэхэми ахэм ауж зыкырагъэнагъэп.

Къоджэдэс нэбгыришъэ пчъагъэхэр, муниципалитетым ипсэуплэ зэфэшъхъафхэм кыарыкыгъэхэр — нахъыжхэр, Адыгэ Хасэм чанэу хэлажъэхэрэр, хэбзэ кылуыкыхэм ялыкылохэр, дин лофышлэхэр Тлопсэ районымклэ кыуаджэу Агуй-Шапсыгъэм кышчызэрэугоиыгъагъэх.

Митинг мыщ щыкылауагъ, шыухэр урам шъхалэм кырыкылауагъэх, хэшъэ блэрхэр хы Шлуцлэм хадзагъэх.

— Илъэс къэс шъыгъо-шлэжъ мафэм хэлажъэхэрэм япчъагъэ хэхъо, лофтхъабзэхэри нахышлоу зэхашх, — хигъэунэфыкыгъ кыуаджэу Агуй-Шапсыгъэ и КСК идиректорэу, общественнэ организациеу «Шапсугия» зыфилорэм итхъаматэу Шъхэлэхъо Мэдин. — Унэгъо псаухэу зэгъусэхэу мыщ къекылауалэх, хъаклэхэм япчъагы нахыбэ мэхъу зэпыт. Ныбжэ зэфэшъхъаф зилэхэм жьоныгъуаклэм и 21-м кыашырэ псалэхэм анахъэу кыащыхагъэщырэр адыгэхэм ятарихъ зыщамыгъэгъушпэныр,

блэклыгъэм десэ тэрэз кылахыныр, тильэпкъ зиужыжыным фэлэжъэнхэр, тильолъыр мамырныгъэу, зэгъунэгъушлэу зэфыштыкылау илхэр агъэпытэнхэр ары. Адыгэ хабзэхэр нахышлоу ныбжыкылэхэм кыуухъумэ зэрэхъужыгъэм, лофтхъабзэу кырахыжъэрэ пстэуми ахэр чанэу зэрэхэлажъэхэрэм тагъэгъушлэ. Гушылэ пэе, Алалэ Хъасан шъыгъо-шлэжъ мафэм фэгъэхыгъэ иусэхэр адыгабзэкли, урысыбзэкли митингым кышчылауагъэх.

Кавказ заор зауhyгъэр илъэси 152-рз зыщыхъурэм ехъулэу кыуаджэу Шэхэклэишхомрэ поселкэу Шэхалэрэ лофтхъэбзэ зэфэшъхъафхэр ащыкылауагъэх. Мы мафэр къэмысызэ, къалэу Шъачэ итарихъ музей и

Псышлэпэ этнографическэ кыутамэ инаучнэ лофышлэ шъхалэу Хъушт Аминэт адыгэхэм ятарихъ, Кавказ заом тхъамыклагъоу кыздихыгъэхэм ыкли тинепэрэ мафэ адыгэхэм псэуклэу ялэм афэгъэхыгъэу клэлэеджаклохэм кыафилотагъ.

— Дунае культурэ лофтхъабзэу «Ночь музеев» зыфилорэм кыдыхэлъытагъэу жьоныгъуаклэм и 21-м «Этнографические этюды» зыфилорэ проектър тикъутамэ щыпхырытщэу едгъэжъагъ, — хигъэунэфыкыгъ Хъушт Аминэт. — Экспозициеу зэхэтшагъэхэм ащыщэу зыр адыгэ тамыгъэхэм афэгъэхыгъ. Блэклыгъэ лэшлэгъум ия 30-рз илъэсхэм Шапсыгъэ районым исыгъэхэм щылаклэу ялагъэм фэгъэхыгъэцт кыгъэлъэгъоныклэм икызызлухыни чанэу тыдэлажъэ. Клэлэеджаклохэми, студентхэми, нахыжъхэми

ар ашлогъэшлэгъонынэу тэгугъэ.

Кавказ заом хэклодагъэхэм афэгъэхыгъэ саугъэтэу Шэхэклэишхом дэтым жьоныгъуаклэм и 21-м кыгъагъэхэр клэлъыралъхъагъэх, Кавказ заом хэклодагъэхэм поселкэу Шэхалэ Тхъэ щафялэулугъэх, хы Шлуцлэм кыгъэгъэ блэрхэр хадзагъэх. Мы мафэм кыэгъушылагъэхэм Адыгэ Хасэм ипащэу Клыкыхъу Мэджыди, Хасэм и Тхъамэтэ гъэшлуагъэу Тлэшэу Мурдини, Шэхэклэишхом инахыжъхэм ащыщэу Гъошъу Руслъани ялэпкъэгъухэм къяджагъэх акылыгъэ кыызхагъэфэнэу, адыгэхэм кыарыкылауагъэр зыщамыгъэгъушпэнэу, ятэжъ плашъэхэм яосыетхэм арыгъозэнхэу. Поселкэу Шэхалэ хыалыжъохэр мы мафэм шагъэжъагъэх. Жъамэр хъаклэхэм, лофтхъабзэм къеклоплэгъэ пстэуми афагошчыгъ.

НЫБЭ Анзор.

АДЫГЭ РЕСПУБЛИКЭМ ия 25-рэ ИЛЪЭС ИПЭГЪОКІ

Лъэпкъ къашьохэм ямэфэкІ

Абхъазым и Къэралыгъо къэшъокІо ансамблэу «Шаратынымрэ» Адыгеим и Къэралыгъо академическэ къэшъокІо купэу «Налмэсымрэ» «Зэкъошныгъэм ипчыхъэзэхыхъ» зыфилоу зэхашагъэр непэ Мыекъуапэ щыкІошт. Тиреспубликэ культурэмкІэ и Министерст-вэ зэхыхъэм кІэщакІо фэхъугъ.

— Бэмышлэу Абхъазым тиконцертхэр щызэхэтшагъэх, бысымхэр дахэу кытпэгъокІыгъэх, — кытилуагъ «Налмэсым» ихудожественнэ пашэу, Адыгеим ыкІи Пшызэ язаслуженнэ артистэу Хьоджэе Аслъан. — Адыгэ Республикэм ия 25-рэ илъэс ипэгъокІэу Мыекъуапэ тыщызэлукІэшт, лъэпкъ къашьохэм ядэхагъэ къэдгъэлъэгъошт.

«Шаратыным» ихудожествен-

нэ пашэу Руслан Бебия зэрэхигъэунэфыкІыгъэу, зэкъошхэм япчыхъэзэхыхъэхэм лъэпкъ зэфэшъафхэм ащышхэр ашлогъэшлэгъонэу хэлажъэх.

Абхъаз къашьохэр «Налмэсым» дахэу къешых, еплыххэрэм лъэшэу агу рехых. «Шаратыным» изэхыхъэхэм адыгэ къашьохэри ащытэлъэгъух. Лъэпкъ шэн-хабзэхэр искусствэм ыбзэкІэ ансамблэхэм къалуатэ.

Тиреспубликэ икъэралыгъо гъэпсыкІэ зэрэпытагъэр, «Налмэсым» мыгъэ илъэс 80 зэрэхурэр, мамыр псэукІэм игъэдэхэн «Шаратыныр», «Налмэсым» зэрэхэлажъэхэрэр зэкъошхэм япчыхъэзэхыхъэ къышалотэщтых. Адыгэ Республикэм изаслуженнэ артисткэу Афэшлэгъо Фаинэ концертхэр зерищэшт. Ащ тызэрэщигъэгозагъэу, ансамблэхэм кІэу агъэуцугъэ къашьохэр, адыгэхэм-

рэ абхъазхэмрэ яфольклор, ятарихъ яхыплэгъэ едзыгъохэр гъэшлэгъоных.

Пчыхъэзэхыхъэр сыхъатыр 19-м «Налмэсым» и Унэ щаублэшт. Искусствэм пыщагъэхэр, Адыгэ Республикэм ихэхъоныгъэхэр зыльэгъунэу фаехэр зэхэщакІохэм рагъэблагъэх.

Сурэтым итыр: «Налмэсым» къэшъо.

ИСКУССТВЭМРЭ ЗЭКЪОШНЫГЪЭМ ИГЪОГУХЭМРЭ

Зэпэуцуужьыным ихэкІыплэхэр

Краснодар краимрэ Адыгэ Республикэмрэ культурэмрэ искусствэмрэкІэ язэпхыныгъэхэр мэпыгъэх, щыІэныгъэм лъэгъуакІэхэр щыпхырашых. КонцертхэмкІэ, театрэхэм яспектакІэхэмкІэ, музейхэм якъэгъэлъэгъонхэмкІэ зэхъожьых, тхакІохэм ятворчествэ къызэфалуатэ.

КъокІыплэм щыпсэурэ лъэпкъхэм яискусствэхэмкІэ Къэралыгъо музейеу Мыекъуапэ дэтым къыщызэлугъэхыгъэ къэгъэлъэгъо-ныр Краснодар краим исурэтыш цэрылоу Игорь Михайленкэм илофшлагъэхэм афэгъэхыгъэ. Уахътэр зэрэпыкІуатэрэм, щыІэныгъэм зэхъокІыныгъэу къызыдихьхэрэм еплыххэр афырилэр итворчествэ къыщелуатэ.

«Зэмызэгъыныгъ» зыфилорэ къэгъэлъэгъоныр цыфым ипсэукІэ, ыгу ихыкІырэм, къыдэху шлоигъоу зыфэбанэрэм, къыныгъохэм апэшлукІоным фэшІ хэкІыплэу къыгъотырэм, нэмыкІхэм яхыпллагъ. ЖивописымкІэ лофшлэгъэ 24-рэ музейм щытэлъэгъу.

Сурэтэу «Хыуаер» гумэкІыгъоу гъэпсыгъэ. Къуашъом ис цыфхэр хыуаеу зыкъэзыІэтыгъэм пэуцуужьыгъэх. Мэгүлэх, къошъобэщхэр къаштагъэхэу ящыІэныгъэ къаухъумэ. Сурэтышым анахъэу къыхигъэщырэр цыфхэр къыныгъом зэрэпэуцугъэхэр ары.

лофшлэным зэмызэгъыныгъэу хилъагъорэр, цыфым ыгукІэ фэмыштэрэр мэкъэ ІэтыгъэкІэ къыло

зэрэшлоигъор И. Михайленкэм сурэт заулэхэм къащелуатэ.

Музейм илофшлэу ХъокІо Ларисэ, Адыгеим исурэтыш цэрылоу Бырсыр Абдулахъ, искусствэр зышлогъэшлэгъонхэр Игорь Михайленкэм гущылэгъу фэхъугъэх. Шъо зэфэшъафхэр ыгъэфедэхэзэ сурэтхэм гупшысэ хэхыгъэ ахилъхъан зэрильэкІырэм ехыпллэгъэ къэбархэм тядэлугъ.

— Адыгеим дэгъоу къыщыспэгъокІыгъэх, къэгъэлъэгъоным изэхэщакІохэм, республикэм культурэмкІэ и Министерствэ гъэзетымкІи «тхъашъуегъэпсэу» ясложьы сшлоигъу, — игупшысэхэм тацигъэгозагъ И. Михайленкэм.

Урысые ыкІи дунэе къэгъэлъэгъон 40-м нахъыбэмэ И. Михайленкэр ахэлэжъагъ. ИскусствэхэмкІэ Краснодар край къэгъэлъэгъуапІэм зипащэр илъэси 10 хъугъэ. Урысыем художествэхэмкІэ и Академие итыжъын медаль, Урысые Федерацием творчествэмкІэ и Союз идышъэ медаль, фэшъафхэри къыфагъэ-шъошагъэх.

Сурэтым итхэр: Игорь Михайленкэр ХъокІо Ларисэрэ Бырсыр Абдулахъэр гущылэгъу афэхъугъ.

ТЕАТР

Шульэгъур гощыгъошІоп

Мыгощыгъэ шульэгъум нэбгырабэ хэлжъэныр сыда къызхэкІырэр? Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Камернэ музыкальнэ театрэу Хъанэхъу Адамэ ыцІэ зыхы-рэм «Фанфан, Тюльпан ыкІи Аделина» зыфилорэ спектаклэу къыщагъэлъэгъуагъэм тигуапэу теплъыгъ.

Тысыплэ нэкі зымылэжъ залым чІэсыгъэхэм шульэгъум фэгъэхыгъэ едзыгъуитІур ашлогъэшлэгъоныгъ. Адыгеим изаслуженнэ артистэу Виктор Марковым Фанфан ироль къышыхъ. Шульэгъу шыпкъэм ыбзэ урыгущылэныр зыщыкІын чІыплэхэр артистым дэгъоу къыгъэлъэгъуагъэх.

Аделина ироль фэгъэзагъэр

республикэм изаслуженнэ артисткэу Ирина Кириченкэр ары. Пшъашъэм ордэ къызэрилоэр, псэлъыхъом гурылоным фэшІ зэгъэпшэнэу ышыххэрэр щыІэныгъэм къыхэхыгъэ зекІуакІэх. Пачыхъэу Людовик XIV-м ироль Давид Манакьян къышыхъ. Шульэгъумрэ ІэнатІэмрэ язэпхыныгъэхэр гум екІух, упчІэхэр къэтэ-

джых... Адыгэ Республикэм изаслуженнэ артистхэу Елена Лепиховамрэ КІэрэщэ Эдуардрэ ярольхэм узыІэпашэ. Шъуашэу ащыгъыр къыдэплъытэмэ, щыІэныгъэм щыуинэлугъэхэм, сценэм къыщыпшлэгъыныр Іэшлэхэп — ар искусствэ лъагэм дештэ. Е. Лепиховар Маркизэ ыгу къыгущыІыкІын зэрильэкІыгъэр къыхэтэгъэщы.

Музыкэр А. Семеновым ытхыгъ, оркестрэм идирижер шъхьаІ. Къашьохэр А. Исупэм ыгъэуцугъэх. Сурэтышлыр Р. Сихур ары. В. Старчевскэм пьесэм Іоф дишлагъ. Режиссерэу Ю. Сулейманым къэгъэлъэгъо-ныр ыгъэуцугъ.

«Продайте мужа» зыфилорэ спектаклэр Камернэ музыкаль-

нэ театрэм непэ къыщагъэлъэгъошт.

Сурэтыр спектаклэу «Фанфан, Тюльпан ыкІи Аделина» къыщытхыгъ.

Нэкілугъор зыгъэхъазырыгъэр ЕМТІЛЪ Нурбий.

Зэхъышагъэр ыкІи къыдзы-гъэкІырэр:

Адыгэ Республикэм лъэпкъ ІофхэмкІэ, ІэкІыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкэгъухэм адырлэ зэпхыныгъэхэмкІэ ыкІи къэбар жъугъэм иамалхэмкІэ и Комитет Адресыр: ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэшыІэр:

385000, кь. Мыекъуапэ, ур. Первомайскэр, 197.

Телефонхэр: приемнэр:

52-16-79, редактор шъхьаІэм иапэрэ гуадзэр: 52-49-44,

редактор гуадзэр-пшъэдэкІыжъ зыхырэ секретары: 52-16-77.

E-mail:

adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхъатыгъэр:

Урысые Федерацием хэутын ІофхэмкІэ, телерадиокъэтынхэмкІэ ыкІи зэлы-ІэсыкІэ амалхэмкІэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чІыплэ гъэорышлал, зэраушыхъа-тыгъэ номерыр ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр

ОАО-у «Полиграф-ЮГ», 385000, кь. Мыекъуапэ, ур. Пионерскэр, 268

ЗэкІэмкІи

пчъагъэр

5063

Индексхэр

52161

52162

Зак. 288

Хэутыным узшыкІэтхэнэу щыт уахътэр Сыхъатыр 18.00 ЗыщыкІэтхэгъэхэ уахътэр Сыхъатыр 18.00

Редактор

шъхьаІэр

Дэргэ Т. И.

Редактор

шъхьаІэм иапэрэ

гуадзэр

МэщІэкъо С. А.

ПшъэдэкІыжъ

зыхырэ

секретары

ЖакІэмыкъо

А. З.

